

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Atilla Keskin

Noel Ağacı

Atilla Keskin

NOEL AĞACI

***dipnot yayınları**

Atilla Keskin: 1945'te Afyonkarahisar'da doğdu. İlkokul ve liseyi Afyon'da okudu. Üniversiteyi Ankara Orta Doğu Teknik Üniversitesi İdari İlimler Fakültesi'nde tamamladı. Sosyalist Fikir Kulübü başkanlığı yaptı. 1968 Öğrenci hareketi içerisinde yer aldı. Üç yıldır YOL Televizyonunda haftada bir yayımlanan *Kitap Rüzgarı* isimli bir program yapıyor ve gerek Türkiye'de gerek Almanya'da yazarları ve kitaplarını tanıtıyor. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Bugüne kadar çoğu birkaç baskı yapan on bir kitabı yayımlandı. Roman ve öykü kitaplarının yanı sıra çocuk kitapları da mevcuttur.

Eserleri

Asılara Yenilmeyen Gülümseyişler

Dostluk

İhtıca İzine Gitmek İsterse

Otuş Yıllık Hasret

Çiçekler Susunca

Afyonkarahisar: Bir Gençlik Rüyası

Herkesin Bir Deniz Gezmış Öyküsü Vardır

Bisikletler de Uçar

Yıldızlar da Yağar

Zorunlu Yalnızlık

•••

Noel Ağacı

© Dipnot Yayınları/ Atilla Keskin

Dipnot Yayınları 163

Çocuk Kitapları 32

•••

ISBN: 978-605-4412-82-2

1. Baskı, 2013/ Ankara

•••

Kapak Tasarımı: Ekber Yıldız

Düzeltili: İbrahim Yıldız

•••

Baskı Öncesi Hazırlık: Dipnot Bas. Yay. Ltd. Şti.

Baskı: Mattek Matbaacılık Bas. Yay. Tan. Tic. San. Ltd. Şti.

Ağaç İşleri San. Sit. 1354 Cad. 1362 Sok. No:35 İvedik/ANKARA

Tel: (0312) 433 23 10

•••

Dipnot Yayınları

Selânik Cad. No. 82/24 Kızılay / Ankara

Tel: (0 312) 419 29 32 / Faks: (0 312) 419 25 32

e-posta: dipnotkitabevi@yahoo.com

www.dipnotkitap.com

Atilla Keskin

Noel Ağacı

dipnot yayınları

İçindekiler

Noel Ağacı.....	7
Direkleri Olmayan Çadırdaki Yapılan Yaz Tatili	71

NOEL AĞACI

Sevgili Yavuz,
Geçen yaz Mordoğan'da ne kadar güzel bir tatil geçirdik, değil mi? Siz gelinceye kadar benim için tatil çok sıkıcıydı. Pansiyondan denize, denizden pansiyona çok canım sıkılıyordu.

Ama sen geldikten sonra artık hiç sıkılmamıştım. Beraberce denize giriyor, oyunlar oynuyorduk. Anımsıyor musun, bir keresinde babanın verdiği olta ile koca bir balık bile tutmuştuk da, babam bizim tuttuğumuza inanmamıştı. “Siz bu balığı bize hava atmak için balıkçıdan almışsınızdır,” demişti. Ya o kocaman, kafası kel olan adam ahtapotu denize dalıp nasıl çıkarmıştı! Sonra da iskelede ahtapotu defalarca çimento zeminin üstüne vurmaya başlamıştı. İkimiz de çok üzülmüştük. Sonunda dayanamayıp, o hep şortla gezen adama, “Yazık değil mi, onun da canı var, hayvana niye işkence

ediyorsun?” dediğimizde, adam gülmüş ve bize niye böyle yaptığını anlatmıştı:

“Çocuklar, ben ahtapota işkence etmiyorum. Ama balık gibi ahtapotu tutar tutmaz yiyemezsiniz, eti çok serttir. Etini yumuşatmak için böyle yapıyorum. Akşama benim bahçeme gelin size de kızartacağım ahtapottan ikram edeyim,” demişti.

Merak edip gitmiştik. Gerçekten de işkence(!) edilmiş ahtapotun eti çok lezzetliydi.

Bizim sayemizde ailelerimiz de tanışmış, ahbap olmuşlardı. Babamlar tavla oynarken, biz de senin dizüstü bilgisayarında oyunlar oynamıştık hep.

Ayrılırken “Bana hep mektup yaz,” diyordun. Sözümü yerine getirip yazıyorum. Ama uzun bir mektup olacak, haberin olsun.

Sana Noel ağacıyla ilgili başımdan geçenleri anlatmak istiyorum.

Ama önce sana Weihnachten’la tanışmamı anlatayım. Weihnachten’a Türkçe tam ne denir bilmiyorum. Haydi ona Noel Bayramı diyelim, zaten anlattıklarımı okuyunca bunun ne demek olduğunu çok iyi anlayacaksınız.

Ben anaokuluna üç yaşında başladım. Okula başladığımda az çok Almanca biliyordum. Çünkü annem ve babam evde benimle hem Türkçe hem Almanca konu-

şuyorlardı. Bu nedenle anaokulunda Alman ve diğer uluslardan arkadaşlarımla anlaşmam zor olmadı. Çok kısa zamanda Almancayı daha iyi konuşmaya başladım. İlk sene kış geldiğinde bu Weihnachten sözcüğünü arkadaşlarımdan sık sık duymuştum. Ama ne olduğunu tam anlamamıştım. İkinci sene tüm arkadaşlarımla kış yaklaştığında Noel Bayramı'yla ilgili konuşmalarını dinliyordum. Bazıları evlerine aldıkları çam ağacını nasıl süslediklerini, Weihnachten'da akrabalarının hangi hediyeleri alacaklarını, hatta o gün ne pişireceklerini konuşuyorlardı. Anaokuluna da küçük bir çam ağacı alınmış, oyun odamız ışıklı küçük lambalarla süslenmişti. Öğretmenlerimiz anaokulunun mutfağında bize kekler yapmışlardı. Hatta bu keklerin yapılmasına biz de yardımcı olmuştuk. Ama ben çok üzülüyordum. Üzülüyordum, çünkü tüm arkadaşlarım ne olduğunu tam anlamadığım Weihnachten'la ilgili birşeyler anlatırken ben bir köşeye çekilip dinliyordum. O kadar çok üzülüyordum ki, kimi zaman tuvalete gidip gizlice ağlıyordum.

Evde anneme, babama, nineme soruyordum. Ama onlar bana niye bizde Noel Bayramı olmadığını anlatmıyorlardı veya anlatıyorlardı da ben anlamıyordum. Ninem hep “Bizim de kurban bayramımız, şeker bayramımız var.” diyordu. Ben sadece kurban bayramında

çok et yendiğini, şeker bayramında da büyüklerin elleri öpüldüğünde para verildiğini biliyorum. Ama diğer arkadaşlarım gibi evimize ne çam ağacı alınıp süsleniyor, ne de evimizde renkli ışıkları olan küçük lambalar yakılıyordu. Kurban bayramını zaten sevmiyordum. Çünkü et yemeyi hiç sevmezdim küçükken. Bu etlerin nimenin satın alıp kestirdiği kuzunun eti olduğunu duyduğumda da çok üzül müştüm. Ama biraz sonra anlatacağım Noel pazarına bazen annemle beraber biz de gidiyorduk. Çok ısrar etmemize rağmen ninem gelmiyordu. “Oralar hep domuz kokuyor, üstüme başıma siner,” diyordu.

Okula gitmeye başladığımda artık bizim Almanlardan farklı olduğumuzu biliyordum. Yine de Almanya’da yaşadığımıza göre niye bu bayramı kutlamadığımızı anlayamıyordum.

Noel yaklaşınca babama “Bu sene biz de evimize Noel Ağacı alalım,” dedim. Babamı tanıyorsun, beni hiç kırmaz. Olanacağı varsa her isteğimi yerine getirir. Ama bu kez öyle olmadı. Babam “Bak kara gözlüm,” dedi. “Ben senin niye Weihnachtsbaum istediğini biliyorum.” Babam biraz komik adamdır. Benimle konuşurken bazen böyle Almanca sözcükler kullanır. Oysa ben Weihnachtsbaum’un Türkçe Noel ağacı demek

olduğunu biliyorum. Babam böyle deyince, ben de “O zaman sen söyle, niye Noel ağacı istiyorum?” dedim.

“O ağacın altına hediyeler konuyor. Sen de Noel’de hediye istiyorsun. Hem senin ne hediye istediğini de biliyorum,” dedi.

Ben her alışverişe gittiğimizde “Baba, bana Playmobil’in Piratenschiff’ini (siz ona ne diyorsunuz, korsan gemisi değil mi? Gerçi ben İzmir’de oyuncakçı dükkânında gördüm. Üstünde Piratenschiff yazıyordu. Neyse...) alır mısın?” diyordum. O da her zaman, “Oğlum görüyorsun çok pahalı, biraz para biriktirelim, alırsız,” diyordu.

Ama bu kez hemen kabul etmişti. “Sen bu Noel ağacından vazgeç, ben de yılbaşında sana istediğin Piratenschiff’i alacağım,” dedi.

Gerçi bu oyuncakçı çok istiyordum ama kabul etmedim. “Ben Noel ağacı istiyorum,” diye tutturdum.

Noel ağacının bizim evimizde de olmasını niye çok istiyordum, biliyor musun? Çünkü Alman veya başka arkadaşlarımin evlerine gittiğimde onların evlerinde iki ay boyunca hep Noel ağaçlarını görüyordum. Üstlerinde çeşit çeşit cam veya tahtadan yapılmış süsler, bir sürü rengârenk küçük lâmbalar olan bu Noel ağaçları evlerinin bir köşesinde duruyor ve pırıl pırıl parlayarak

çok güzel görüntü veriyorlar. Bu ağaçları seyretmesi bile çok güzel. Hele gece evin ışıklarını söndürünce onlara bakmaya doyum olmuyor.

Biz böyle konuşurken ninem mutfakta benim çok sevdiğim naneli yoğurt çorbasını yapıyordu. Sanırım konuşmalarımızı duymuş; önlüğünü beline sarıp yanımıza geldi. “Kuçike mın,” diye konuşmaya başladı. Ninem böyledir, sözüne hep Kürtçe başlar, sonra Türkçe devam eder. “Kuçike mın,” köpeğim demekmiş. Ama ninem beni çok sevdiği için böyle söyler hep. “Noel ağacı da neymiş? Tövbe, tövbe... Gâvurların arasında dura dura bu çocuk da gâvur olacak damat,” dedi. “Hep senin kabahatin. Sana şu çocuğu Kuran kursuna gönderelim diyorum, kabul etmiyorsun. Dinini, dilini öğretmezsen bu çocuk gâvur olup çıkacak. Gördün mü, şimdi de Noel ağacı istiyor. Tövbe tövbe ya rabbim, sen bizi affet...”

Sonra da odasına girip kapısını kapadı. Kızdığı zaman hep böyle yapar, odasına kapanır, “Allahım sen bizim günahlarımızı affet,” diyerek saatlerce tesbih çeker.

Ninem en çok benim gâvur olmamdan korkuyordu. Ama gâvur ne demek bilmiyordum. Anneme babama sorsam biliyorum, her zamanki gibi, “Sen daha

küçüksün, büyüyünce anlatırız,” diyeceklerdi. Ben de kendi kendime “Sınıftaki arkadaşlarıma sorarım,” dedim.

“Bunu bilse bilse Hasan bilir,” diye düşündüm, çünkü Hasan Kuran kursuna gidiyordu. Bir gün okul bahçesinde ona “Gâvur ne demek?” diye sordum. Hasan hık mık etmeye başladı. “Yani kötü birşey mi?” dedim. “Elbette çok kötü bir şey, oğlum,” dedi Hasan. “Hani senin arkadaşların Stephan, Kristina falan, yani Almanların hepsi gâvur.”

Biz böyle yüksek sesle tartışırken yanımızdan geçen İskender lâfa karıştı. İskender upuzun boylu, kıvrırcık saçlıdır. Teni de çok esmerdir. Biz ona kendi aramızda hep “Arap” deriz, ama o böyle çağırmamıza hiç kızmaz. İskender’in annesi babası Hatay’dan gelmiş. Onlar evde Arapça konuşuyorlarmış, İskender de Arapça biliyor. Bize de birkaç sözcük öğretti. Onu gördüğümüz zaman hep “ehlen ve sehlen” deriz.

İskender, Hasan’ın arkadaşlarımıza “gâvur” demesine çok kızdı. “Gâvur diye birşey yok oğlum, onlar Hıristiyan,” dedi. Hasan “Nasıl yok, Hıristiyanlar gâvur işte...” deyince, İskender “Peki ben de mi gâvurum?” diye sordu.

Hasan şaşırdı, ne diyeceğini bilemedi. Kafasını kaşıdı. “Sen niye gâvur olacaksın, senin annen baban Tür-

kiye'den gelmiş, sen de bizim gibi Müslüman Türksün elbet,” dedi.

Sınıf arkadaşlarımız etrafımıza toplanmış, ne oluyor diye bize bakıyorlardı. İskender birden gömleğinin düğmelerini çözmeye başladı. Aaaa... İskender'in boynunda asılı altın bir haç kolye vardı. “Peki ya bu ne? Bunun ne olduğunu biliyor musun?” diye Hasan'a bağırmaya başladı.

Hasan iyice şaşırmıştı. Kekelemeye başladı. “Tövbe tövbe, bu ne İskender, hiç Müslüman çocuğu göğsüne haç takar mı? Günaha girersin, gâvur olursun, çıkar onu boynundan,” diye adeta yalvarmaya başladı.

İskender gülüyordu: “Oğlum, benim Müslüman olduğumu kim söyledi. Benim ailem Türkiye'de de Hıristiyanmış, burada da Hıristiyan. Biz de Almanlar gibi Pazar günleri kiliseye gideriz. Ama bizim kilisemiz farklıdır.”

Hepimiz İskender'i çok severdik. Hem dersleri çok iyiydi, hem de arkadaşlarına çok yardımcı olurdu. İskender böyle konuşunca ben de rahatlamıştım. “Görürsün Hasan, İskender de Stephan, Kristina ve diğer Alman arkadaşlarımız gibi Hıristiyanmış. Şimdi sevdiğimiz arkadaşlarımız hep gâvur ve kötü mü?”

Hasan tek başına kalmıştı. Ne diyeceğini bilemiyordu. “Tamam onlar kötü değil, ama gâvur hepsi

de...” diye geveledi. Ben de “Gâvur olmak onlar gibi iyi arkadaşlar olmaksızın ben de gâvurum o zaman,” dedim. Hasan artık söyleyecek bir şey bulamamıştı. “Tövbe tövbe ...” diyerek kaçıp gitti yanımızdan.

“Gâvurluk”tan bahsedince aklıma çok üzüldüğüm, daha doğrusu tüm arkadaşların üzüldüğü bir olay geldi.

Sınıfımızda Nihal isminde bir kız arkadaşımız var. Boyu upuzundur, vücudu gibi yüzü de uzundur. Saçları da uzundur ama hep örülüdür. Öyle uzun kirpikleri var ki, sanki takma diye düşünür ilk görenler. Çok sessizdir, içine kapanıktır. Öyle oyunlara falan pek katılmaz. Tüm arkadaşların şortla katıldığı spor dersine de hep uzun eşofmanlarla katılır. Ailesinin onun şort giymesine izin vermediğini hepimiz biliriz. Ama dersleri çok iyidir. Sınıfta en iyi notları hep o alır. Almanlar bile onun çalışkanlığına hayrandır. Üstelik kız arkadaşlarına, ama sadece kız arkadaşlarına, anlamadıkları derslerde hep yardım eder. Biz oğlan çocuklarıyla ise pek konuşmaz. Biz biliyoruz elbet, babası sıkı sıkı “Oğlanlarla konuşma, aynı sıraya oturma,” diye evde tembih ediyormuş.

Biz tüm sınıftakiler haftada bir gün yüzme havuzuna gideriz. Hepimiz yüzme biliyoruz, ama havuzda bize nasıl yüzeceğimizi, trampolenden nasıl atlayacağımızı

anlatırlar. Yüzme havuzuna gideceğimiz günü hep sabırsızlıkla bekleriz. Çünkü bizim için çok eğlencelidir.

Ama o gün yüzme havuzuna giderken hiçbirimiz sevinçli değildik. Sınıfa girdiğimizde Nihal, öğretmene bir şeyler anlatıyordu. Öğretmenimiz Nihal'e, "Sen merak etme, ben babanla konuşur onu ikna ederim," dedi. Biraz sonra Nihal'in babası kapıyı çaldı. Onu gören öğretmenimiz bize beklememizi söyledikten sonra dışarı çıktı. Dışardan sesleri geliyordu, Nihal'in babasının söylediklerini anlamayan öğretmenimiz, "Gel bakalım Mert, ben Herr Halil'in söylediklerini anlamıyorum, sen bize tercüme et," diye beni çağırdı.

"Sor bakalım," dedi öğretmenimiz, "Herr Halil, Nihal'in yüzme havuzuna gelmesini niye istemiyor?" Ben öğretmenimizin söylediklerini tercüme edince Nihal'in babası, "Çünkü kızım namahrem olan bir şeyi yapamaz. Biz Müslümanız. Kızımın erkeklerle aynı havuza gitmesi, hele de mayo giymesi bizim kitabımızda yazmaz," dedi.

Ben Halil bey amcanın ne demek istediğini anlamamıştım. Nasıl tercüme edeyim ki?

"Halil amca anlamadım, namahrem ne demek? Ben söylediklerini tercüme edemiyorum," dedim.

"Günah ne demek, biliyorsun değil mi? Söyle öğretmenine, Nihal'in siz erkeklerle havuza gitmesi gü-

nahtır. Almanca ‘Sünde’ yani. Böyle söyle öğretmenine...”

Ne dediğini anlamıştım, söylediklerini öğretmenime tercüme ettim. Öğretmenim benim söylediklerimi anladı mı, bilmiyorum.

“Bunlar daha sekiz dokuz yaşında çocuk, Herr Halil, çocuklar için günah olur mu?” dedi. Yine tercüme ettim. Bu kez Halil amca, “Söyle öğretmenine, onların dininde günah olmasa da bizim kitabımızda böyle yazıyor,” dedi.

Yine tam anlamamıştım. “Hangi kitap Halil amca, yine anlamadım,” dedim. Keşke demeseydim. Bu kez de bana kızdı: “Elbette Kuran, bizim başka kitabımız mı var?”

“Öğretmenim Kuran’da yazıyormuş, Müslüman kızlar, çocuk da olsalar, onlar için erkeklerle havuza gitmek günahmış,” dedim.

Öğretmenimiz, “Ayşe de, Leyla da, diğer Türk kızları da Müslüman çocuğu, onların velileri hiçbir şey demedi ama...” dedi.

Ben bu sözleri tercüme edince Halil amca daha çok kızdı: “Söyle bu karıya, başkaları günah işliyorsa ben de işlemek zorunda değilim...”

Bu tercüme işinden çok sıkılmıştım. “Kesinlikle istemiyor öğretmenim,” dedim.

Sanırım söylediklerimi Halil amca da anlamıştı. Almanca “*Nicht gehen, nicht gehen; Sünde, verstanden Sünde!* (Gidemez, gidemez anladın mı, günah!)” dedi.

Öğretmen çok üzgündü. “Madem istemiyorsunuz, o zaman yapacağımız bir şey yok,” dedi.

Sınıfa girdiğimizde öğretmenimizin yüzüne bakan Nihal ne olduğunu anlamıştı. Ağlamaya başladı. Kız arkadaşların hepsi başına toplandı. Babası kızar diye biz erkekler yanına bile gidemedik. Ama ne öğretmenin, ne de bizim yapabileceğimiz bir şey yoktu.

Öğretmenimiz, “Nihal kızım, sen sınıfta bekleme, evine git. Öğleden sonra tekrar derse gelirsin,” dedi. Zaten babası dışarıda bekliyordu. Nihal’i alıp gitti.

İlk kez o gün birbirimizle şakalaşmadan, yaramazlık yapmadan sıraya girdik, yüzme havuzuna gittik. Yüzme havuzunda da hiçbirimizin neşesi yoktu. Öyle ders yapar gibi yüzdük ve okula döndük.

Biz sınıfa girdiğimizde Nihal sırasında oturuyordu. Hiçbirimiz konuşmaya cesaret edemedik, öğretmenimiz de... Biliyorduk, konuşsak yine ağlayacaktı.

Sana Noel ağacını anlatacaktım, neler anlatıyorum. Ama sen Mordoğan'da "Oğlum, Almanya'da istediğin önünde, istemediğin arkanda, ooo... keko," diyordun hep. Ben buradaki durumları anlatayım da, öyle mi değil mi, sen karar ver.

Benim sınıfımda bir dolu arkadaşım var. Çoğu Alman: Stephan, Dany, Katrin, Enrico. Ama sadece Almanlar değil; iki Polonyalı, bir Rus, bir Yunan, bir Afgan -adı da Cevat- ve elbet Türkiyeliler de var. Biri Hataylı İskender, Arap. Biri Mardinli Kürt Sefo, bir de Ali, Ömer, Hasan, Aylin, Gülnihal.

Aklın karıştı değil mi? Ne yapalım bu Almanya böyle; her milletten insan var. Sınıfta öğretmen olmadığı zaman bizi bir görsen, gülersin. Herkes kendi dilinde konuşup diğerlerini kızdırır. En çok da bizim Türkiyeliler. Sınıftaki tüm çocuklar "lan" demeyi, "eşsek" demeyi öğrendi. Babam dün gazeteyi okurken ne dedi biliyor musun: "Hadi gözünüz aydın! Gazetenin yazdığına göre, sizin gibi haytaların sayesinde "lan" sözcüğü resmi olarak Alman sözcükleri arasına girmiş!"

Stephan ile Katrin beni çok severler. Sık sık evlerine çağırırlar, ben de onları çağırırım. Beraber müzik dinleriz, bilgisayar oyunları oynarız. Annemin lâhmacun yaptığı günlerde Stephan'ı muhakkak çağırırım. O

lâhmacunu benden çok seviyor, benden de çok yer her zaman.

Ben de onlara gittiğimde *Wurst* (sosis) ve *Pommes frites* (patates kızartması) yiyorum. Ninem duysa çok kızar. *Wurst* bizim sucuk gibi, ama domuz etinden yapılıyor. Bazıları kızartılıyor, bazıları da suda haşlanıyor. Ben en çok suda haşlananını seviyorum. Yumuşacık oluyor. Üstüne de biraz *Ketchup*, biraz da *Senf* koyup bir *Brötchen*'in (ekmekçiğin) arasına koyup yiyorsun. *Senf* sizde de var. Hani tatilde annen köfte yaptığında ekmeğin üstüne sürüyordu, neydi adı? Tamam buldum, hardal. Almanlar ketçap ve hardal olmazsa yemek yiyemezler.

Sen şimdi bunları okuyunca bana kızıp, “Mert yoksa sen Alman mı oldun? Domuz eti yenir mi?” diyeceksin. Korkma, şaka yapıyorum. Ben *Wurst* yiyorum ama domuz etinden yapılanını değil. Sığır etinden yapılanını. Stephan'ın annesi ne zaman *Wurst* pişirirse bana etiketini gösteriyor ve “Bak Mert, hiç çekinmeden yiyebilirsin, bu *Wurst* sığır etinden yapılmış,” diyor.

* * *

Neyse, ben yine sana niye Noel ağacı istediğimi anlatmaya devam edeyim. Noel Bayramı Almanların çok önem verdiği bir bayramdır. Her yıl Kasım ayının son

haftasında şehri süslemeye başlarlar. Tüm dükkânlar vitrinlerine ve duvarlarına ışıklı süsler koyar. Pırıl pırıl yıldızlar, balonlar ve çam dallarıyla dükkânlarını süslerler. Evlerinin camlarını, hatta varsa bahçelerindeki ağaçları bile lambalarla süslerler. Şehrin meydanlarına da kocaman çam ağaçları diker, bunları da rengârenk lâmbalarla donatırlar.

Noel Bayramı sırasında bir ay boyunca şehrin merkezinde Noel'e özel bir pazar kurulur. Bu pazarda çocuklar için birçok şey vardır. Bir evde kukla oyunları oynatılır. Çok komiktir. Hani sen anlatmıştın, Karagöz-Hacivat oyunu gibi bir şey. Çocukların kayması için koca bir alanda suyu dondurur, bir buz pisti oluştururlar. Burada paten kiralayarak buz pateni bile yapabilirsin. Ben ilk önce beceremedim, çok düştüm, ama sonra öğrendim. Şimdi artık çok iyi kayıyorum. Bir de dönme dolaplar vardır. Almanlar ona *Karussell* diyor. Ona da küçükken çok binerdim. Ama şimdi büyüdüüm, artık binmiyorum.

Noel pazarına akşamları gitmek çok zevklidir. Neden dersen, akşamları pazar yerinde rengârenk ışıklar yanar. Her taraf pırıl pırıldır.

Pazarda küçük küçük bir sürü satış kulübeleri vardır. Bu kulübelerde çeşit çeşit tatlılar, balık, patates kı-

zartması, kömür ateşinde kızartılan *Wurst*, daha neler neler satılır. Noel pazarlarından çevreye türüm türüm yiyecek kokuları yayılır.

Noel pazarı her yıl Kasım ayının son haftasında kurulur. Yılbaşına kadar devam eder. Hep tıklım tıklım dolu olur. Babamın dediğine göre Almanlar akrabalarına hediye almak ve bu pazardan alışveriş yapmak için bankadan kredi çekerlermiş. Çünkü bu bir ayda o kadar çok para harcarlarmış ki aylıkları yetmezmiş.

Babamla gittiğimizde herkes ne yapıyor diye hep izlerim. Büyükler ve yaşlılar önce ya yağda kızarmış balık ya da domuz pirzolası yerler. Almanların en çok sevdiği de kömür ateşinde kızartılmış sucuk, yani *Bratwurst* tur. Bunun sığır etinden yapılanı da var. Bir de *Reibekuchen* dedikleri şeyi muhakkak yerler. Bu da annemin kabakla yaptığı mıcverin patatesle yapılanı. Ondan sonra da muhakkak, ama muhakkak, ya bira içerler ya da sıcak şarap.

Sana bu pazar yerindeki kulübelerde olanların hepsini anlatsam sayfalarca yazmam lâzım. Ama en meşhur olanları yazayım. Bazı kulübelerde camdan süs eşyası satıyorlar. Bu süsleri Noel ağacına takıyor veya evlerini süslüyorlar. Ben bu cam eşya satan kulübelerdeki ustaları seyretmeyi çok severim. Bu ustalar rengârenk cam-

ları bir çubuğun ucuna takar, sonra ısıtıp üfleyerek onlara şekil verirler. Rengârenk hayvan figürleri, balonlar, daha neler neler yaparlar. Bir başka kulübede tahtadan yapılmış küçük Noel süsleri satılır. Kulübenin içindeki bir ustayı çalışırken seyredebilirsin. Bu ustayı görsen gülersin. Öyle bir bıyığı var ki, kıvrıyor ve boynuna kadar uzatıyor. Upuzun bir sakalı, başında da yeşil keçeden yapılmış bir külâhı var. Biz çocuklar toplanıp onu seyrederiz. Çünkü çalışırken komiklikler yapar. Elindeki çekici fırıl fırıl çevirir, önünde çalıştığı tahtayı düşürür gibi yapar, ama yere düşmeden yakalar.

Çocukların başından ayrılmadığı bir başka kulübe ise şekerdir. Badem, şamfıstığı, fıstık gibi çerezleri altında ateş yanan ve içinde şeker olan kazana atarlar, üstü şekerle kaplanınca da sıcak sıcak satarlar. Ben en çok badem şekerini severim. Hele de sıcak olursa çok güzel olur. Bir kulübede de ressam amca oturur. Onun bıyıkları da uzundur, burnu da. Başında da hep, hani Fransızların giydiği türden, lacivert bir bere vardır ve bir de boynunda hep rengârenk bir eşarp. Onun kulübesi hep pazar yerinin yanındaki kilisenin karşısındadır. Sık sık bu kiliseye bakar, elindeki kalemle ölçüyormuş gibi birşeyler yapıp kara kalemle kilisenin resmini çizer. Kilisenin üstünde yüzlerce küçük heykel

vardır. Bu heykellerin aynısının tıpkısını çizer. Kimbilir bir resim yapmak için kaç saat uğraşıyordur. O da resimlerini satar, ama çok çok pahalıdır resimleri.

Tüm kulübeleri anlatmam olanaksız: kuru meyva satanlar; peynir, salam, sosis satanlar. Benim aklıma hepsi gelmiyor.

Stephan'ın babası Josef amca çok iyi bir insandır. Neden dersen, Stephan ve beni bu pazara götürdüğünde yanımızda sınıfımızdan birkaç arkadaş daha olur.

Stephan onlara daha önce pazara gideceklerini söyler, birlikte gideriz. Ama bu arkadaşlar hep aileleri sosyal yardımla, yani devletin fakir ailelere karşılıksız olarak verdiği yardımla geçinen arkadaşlardır. Josef amca bize ne alırsa onlara da alır. Hatta onlara daha fazla alır, eve götürmeleri için torbalarına doldurur.

Benim ninem de çok hayırseverdir. Ben Stephan'la veya annemlerle Noel pazarına giderken bana para verir. "Ne alırsan fazla al, sınıfındaki yoksul arkadaşlarına da ver," diye sıkı sıkı tembih eder.

Bir keresinde onu kızdırmak için, "Nine, yoksul gâvur çocuklarına da vereyim mi?" diye sordum. Hiç kızmadı, başımı okşadı ve "Çocuğun gâvuru Müslümanı olmaz, hatta daha çok gâvurların çocuklarına ver ki daha çok sevap kazanayım," dedi. Bazen ninemi an-

layamıyorum. Hem gâvurlara kızar, hem de böyle şeyler yapar. Neyse...

Annem ve babamla gezerken biz de *Wurst* alır yeriz – elbette sığır etinden yapılanını. Ama bir gün ben Stephan’la gezerken domuz etinden yapılan *Wurst*’tan yedim. Üstüne hardal ve ketçap döktük, çıtır çıtır yedik, çok güzeldi. Stephan’a, “Bizimkilere söyleme,” diye sıkı sıkı tembih ettim.

Buradaki Türkiyelilere domuz eti deme de ne dersin de. Hepsi bu konuda çok hassastır. Bir gün babamla Türk bakkalından alışveriş ediyorduk. Cumartesi günleri bakkalın kasap kısmı çok kalabalık olur. Biz de et almak için sıramızı bekliyorduk. Önümüzdeki sakallı amca, kasaba “Elindeki bıçağı nereden aldın?” diye sordu. Kasap şaşırmıştı. “Ne bileyim hacı emmi, patrona sor,” dedi.

Sakallı amca, “Bu bıçakla daha önce domuz eti kesilmediğine yemin edebilir misin?” deyince babam dayanamadı. “Hacı emmi, hepimiz Müslümanız, bizi bekletme, etini alacaksan al, almayacaksan çekil git!” dedi. Sırada bekleyenler de çok kızmıştı. Herkes söyle-nince sakallı amca, “Madem yemin etmiyorsun, ben de et almam buradan!” deyip çekip gitti.

Bak aklıma domuzla ilgili başka bir öykü daha geldi. Her sene bahar gelince öğretmenler bizi piknik yapmaya götürür. Piknikte mangal yakar, et-tavuk-sosis gibi şeyler kızartırız. Öğretmenler Türkiyeli çocukların domuz eti yemediğini bildiği için geçen sene babama koyun eti alması ve kendisinin kızartması için rica ettiler. Babam da etleri aldı; köfte, kuşbaşı her şeyi hazırladı. Ve kızartmaya başladı. Hepimiz severek yedik. Hasan, hani şu Kuran kursuna giden arkadaşım, çok susadığı halde meyva sularından içmiyordu. Babam bardağına doldurduğu meyva suyunu içmediğini görünce “Hasan evlâdım, sen niye meyva suyunu içmiyorsun?” diye sordu. Hasan ne dedi, biliyor musun: “Amca, bazen bu meyva sularının içinde de domuz yağı oluyormuş. Babam ‘sormadan içme’ dedi, onun için içmiyorum.”

Hepimiz gülmeye başladık. Öğretmenler ne olduğun anlamamıştı. Ama babam hiç gülmedi. Meyva suyunun arkasındaki yazıları gösterip, içinde domuz yağı olmadığını söyledi. Hasan da önündeki portakal suyunu kana kana içti.

* * *

Noel ağacını anlatacağım derken aklıma hep komik şeyler geliyor. Daha önce bahsettiğim Stephan çok iyi arkadaşım. Onu anaokulundan beri tanıyorum.

Almanlarda Noel bayramı Türkiye'deki yılbaşı gibi bir gün sürmüyor. Tam bir ay sürüyor. Masalarına bir ay önce kocaman mumlar koyuyorlar. Tam dört tane. Noel'e kadar bu mumlardan her hafta bir tane yakıyorlar. Mumları koydukları masada da hep fındık, fıstık, ceviz oluyor. Nedenini bilmiyorum. Stephan'a sordum, o da bilmiyordu. Annesine sordu. O da "Âdet böyle çocuklar," dedi. Herhalde nedenini o da bilmiyordu.

Bir de çocuklar için kocaman Noel takvimi alınıyor. Bu takvimde her gün için küçük kapaklı kutular var. Çocuklar her gün sırayla bu kapakları açıp içindeki çikolataları yiyorlar. Ben de anaokulundayken anneme söyledim, o günden beri her sene bu takvimden bana da alınıyor. İlk alındığı zaman ninem yine söylenmişti: "Kız Fato, iyi baktın, sordun soruşturduğun değil mi? Bu çikolataların içinde domuz yağı falan olmasın!.." Annem de yemin billah edip içinde domuz yağı olmadığını söyleyerek ninemi rahatlatmıştı.

Sen ninemi tanımıyorsun. Çünkü o bizimle birlikte izne gelmiyor. Dedem çok eskiden gelmiş Almanya'ya ve onlarca yıl burada çalışmış. Emekli olduktan bir sene sonra da ölmüş. Bizimkiler cenazelerini hep Türki-

ye'ye götürür. Ama dedem, “Beni burada gömün. Hiç olmazsa arkamda başımda Kuran okuyacak Ayşe var,” demiş. Anladın herhalde, Ayşe dediği ninem. Ninem beni de alır, sık sık dedemin mezarına gideriz. O Kuran okur, ben de mezardaki çiçekleri sularım.

Ninem, dedem öldükten sonra, “Sefom beni hiç yalnız bırakmadı, ben de onu yalnız bırakmam,” diye Türkiye'ye hiç gitmemiş.

Ben ninemi çok severim, o da beni çok sever. Ne istersem yapar. Parka götürür, sevdiğim yemekleri yapar. Ama kızdığı zaman çok korkarım. Çünkü bana kızınca odasına kapanır, saatlerce çıkmaz.

Namaz kılarken odasına girmemi istemez. Bir gün, “Nine, namaz kılarken niye odana girmemi istemiyorsun?” diye sorduğumda, ne dedi biliyor musun:

“Merdom seni o kadar çok seviyorum ki, sen odaya girince sana bakmak istiyorum. Ama o zaman namazım bozulur, günaha girerim. Onun için senin odada olmanı istemiyorum.”

Ninem hiç boş durmaz. Yemek yapar, örgü örer, ütü yapar. İş bitince de ya tesbih çeker ya da Kuran okur. Hiç televizyona bakmaz, niye bilmem. Başında hep beyaz bir başörtüsü vardır. Çok güzeldir bu başör-

tüleri. Çünkü her başörtüsünün kenarında rengârenk çiçekler, yapraklar şeklinde oyalar vardır. Bu oyaları da boş zamanlarında hep kendisi yapar. Elinde küçücük mekik dediği bir alet vardır. Bu aletle nasıl yapıyorsa iplikleri sokar çıkarır, çok güzel oylar ortaya çıkar. “Bana da öğret,” diye yalvardım. “Erkekler oya işlemez, hadi git başımdan,” diye bana kızdı.

Ninemin bembeyaz bir yüzü, masmavi gözleri vardır. Başında o oyalı başörtüsüyle köşesinde otururken, yüzüne bakarım. Çok hoşuma gider. Ama kızdığı zaman sanki yüzüne başka bir maske takmıştır. O zaman gözleri de masmavi değildir. Kaç kere dikkatle baktım. Kızınca gözlerinin rengi değişiyor, kül rengi oluyor.

Ninemin en büyük korkusu benim gâvur olmam. Kuran öğrenirsem gâvur olmazmışım. Dört beş yaşında iken bir gün elimden tuttu ve “Gel bakalım, seni Kuran kursuna götüreceğim,” dedi. Birlikte gittik, gittik, bizim mahalledeki camiye geldik. Şimdi sen Almanya’da ne camisi, diye düşünüyorsun. Oooo, bizim burada da bir sürü cami var. Bazıları küçük, minaresi yok. Ama bazılarının minaresi bile var. Neyse, caminin yanında bir salon var. Salona girdik, hocaefendinin odasına gittik.

Ninem yolda sıkı sıkı tembih etmişti: “Oradaki öğretmene hocaefendi diyeceksin ve elini öpeceksin.” Ben

ninem dediği gibi, hocaefendinin elini öptüm. Onlar birşeyler konuştu. Sonra salona girdik. Ninem “Ben eve gidiyorum, kurstan sonra, arkadaşların seni eve getirir,” dedi. Salonda kimi benden küçük, kimi büyük, on on beş çocuk vardı. Hepsi yerdeki minderlere oturmuştu. Önlerinde de acaip küçük masalar vardı. Bu masaların adına rahle denirmiş. Beni de böyle bir masanın önüne oturtular. Sonra hocaefendi gelip karşımıza oturdu. O da minderde oturuyordu. Onun önünde de rahle vardı.

Hocaefendi derse başlamadan “Çocuklar, Mert kardeşiniz de bugün kursa başladı. O bugün sadece dinlesin. Sonra ona da kitabını vereceğim,” dedi.

Ders başladı. Hocaefendi “El elli, ley leyli, bala bim...” gibi komik şeyler söylemeye başladı. Tüm çocuklar da onun söylediklerini hep birlikte tekrarlıyordu. Benim çok komiğime gitti, gülmeye başladım. Hocaefendi “Gülme Mert evladım, günah olur,” dedi. Ama onlar “ell elli, ley leyli...” diye başlayınca, dayanmadım tekrar güldüm. Bu kez hocaefendi kızdı. Susup dinlememi istedi. Ben gülünce, diğer çocuklar da gülmeye başladı. Hocaefendi çok kızmıştı. Bana “Mert sen çık dışarda bekle,” dedi. Ben de dışarı çıktım. Bekledim, bekledim. Onlar içerde hep beraber aynı şeyleri yineliyordu. Baktım olacak gibi değil, yolu bildiğim için yürüye yürüye eve geldim.

Ninemi çok seviyorum, onu kırmak, üzmemek istemiyorum. Yalan söylemek kötü, biliyorum ama ninemi üzmemek için mecburen yalan söyleyeceğim. Kapıyı çaldım. Babam açtı. Çok sevinmişim. Benim tek başıma eve geldiğimi gören babam şaşırmişti. “Nerden geliyorsun oğlum böyle tek başına?” diye sordu. “Kuran kursundan geliyorum Papi, hoca beni kovdu, ninemle konuş, ben gitmek istemiyorum bu kursa,” dedim.

Babam “Benim hiç haberim yok, bilsem göndermezdim oğlum,” deyince, babama sarılıp ağlamaya başladım. Sesimizi duyan ninem de elinde tesbihi, çıkageldi. Benim ağladığımı görünce saçlarımı okşamaya başladı. Niye bilmiyorum, o saçlarımı okşayınca ben daha çok ağladım.

“Bu Kuran kursu nereden çıktı, benim niye haberim yok, anne?” diye bıyıklarını çekiştirmeye başladı babam. Demek ki çok kızmıştı. Babam kızınca bağırıp çağırmaz, ama konuşurken hep böyle bıyıkları çekiştirir.

Ninem, “Senin haberin olsa, çocuğu göndermezdin. Ben de senden habersiz götürdüm çocuğu. Merdom, sen niye geldin peki?” dedi. “Hoca beni kovdu nine. Onlar, ‘A elli, bebe belli leylum’ gibi şeyler söylüyordu. Ben de güldüm, hocafendi de beni kovdu.”

Bu kez biraz da yalandan yeniden ağlamaya başladım. Biliyorum, ninem benim ağlamama dayanamaz; gelip sarıldı bana, ben de ona sarıldım. “Çav reşe min, böyle konuşma, çarpılırsın sonra. Günaha girersin,” dedi.

Kürtçe konuşmaya başlayınca ninem ya çok sevinçlidir, ya çok üzgün. “Çav reşe min” biliyorum, “kara gözlüm” demek. Çarpılmak ne demek bilmiyorum, bir anlam veremedim. Korkmuştum. “Çarpılmak ne demek papi,” dedim.

Babam bıyıklarını daha da sertçe çekiştirmeye başladı: “Anne, bu küçücük çocuğa neler söylüyorsun. Çarpılmak insanın elinin kolunun tutmaması demektir. Ama korkma! Allahın işi gücü yok da senin gibi küçücük çocuklarla mı uğraşacak. Çocuk büyüsün, ne yapacağına, ne edeceğine kendi karar verir. Kendi istiyorsa o zaman Kuran da öğrenir, namaz niyaz da... Ama bırak kendi karar versin anne!”

Ninem inatçıdır, altında kalmadı: “Zaten senin yüzünden bu çocuk gâvur olacak. Kendi nasıl karar versin? Kabahat hep sende, ne namaz kılarsın, ne camiye gidersin. Bayramlarda cumalarda bile namaz kıldığını görmedim. Ne demekse bu? ‘Biz doğarken abdestimiz

alınmış, namazımız kılınmış' diye diye bu çocuğu da kendin gibi yapacaksın."

Ninem çok kızmıştı, Kürtçe birşeyler söyleyerek gidip odasına kapandı.

Kuran kursuna gitmeyeceğime çok sevinmiştim. Ama ninemi kızdırdığıma da üzülmüştüm. Babamın niye namaz kılmadığını, camiye gitmediğini bilmiyorum. Hiç sormadım. Ama şimdi tam sırasıydı. "Baba, sen niye namaz kılmıyorsun? Niye camiye gitmiyorsun?" diye sordum.

"Bak güzel Mert'im," dedi babam. "Benim annem babam Aleviydi, biz namaz kılmayız."

Yavaşça "Yani sen gâvur musun baba?" diye sordum. "Niye gâvur olayım oğlum! Sen daha küçüksün, bunları daha sonra konuşuruz," dedi babam.

Allahtan annem evde yoktu. O olsaydı çingar çıkarırdı. (*Çingar çıkması* ne demekse, bunu da hep babam söyler.) Çünkü ninem annemle Kürtçe konuşmaya başlar, babam da anlamadığı için çok kızardı.

* * *

Sevgili Yavuz, sen şimdi "Hep babanı ve nineni anlatıyorsun, annenden hiç bahsetmedin," diye düşünüyorsundur. Biraz da annemi anlatayım. Annemin adı Fatma. Ama ninem hep Fato, babam da Fatoş der. Ben

de *mami* derim. Gerçi ninem benim *mami* dememi istemez. “Bu ne, Alamanlar gibi anana *mami* diyorsun. ‘Ana’ desene kızıma,” diye kızar. Ama ben unuttur yine *mami* derim. Ne yapayım, burada bütün çocuklar babalarına *papi*, annelerine *mami* diyor, benim de dilim alışmış. Annem çok iyi Almanca bilir, benimle hep Almanca konuşur. Annem Kürtçe de biliyor. Benim veya babamın bilmesini istemedikleri bir konu olunca ninemle Kürtçe konuşurlar. Bana da biraz öğrettiler, ama konuşmadığım için hep unutuyorum.

Ninem “Kara köpeğim, bana bir bardak su ver,” dediği zaman, ben de “Ser sere min ser çara çave,” deyip getiriyorum. Ninem çok seviniyor. Bu da Kürtçe başım gözüm üstüne demekmiş. Neyse, sana annemi anlatacaktım.

Annem ninemle dedemin tek çocuğu. İki çocukları daha varmış, ama onlar Türkiye’de iken ikisi de ölmüş. Birisi iki yaşındayken hasta olmuş. Elbet köylerinde doktor falan olmadığı için küçük dayım ateşler içinde yanmaya başlayınca kasabaya götürmek istemişler. Ama yolda can vermiş. Ötekinin adı da Memo imiş. Ninem “Memo’m dokuz aylıkken öldü, çok güzel bir çocuktu,” diye ağlayarak anlatır hep. Kardeşinin nasıl öldüğünü annem anlattı. O zamanlar annem üç dört

yaşındaymış. Köyde geçinemedikleri için kasabaya göçmüşler. Ninem de dedem de buldukları işlerde çalışıyorlarmış. Ninemin çalışmaya gittiği bir gün dedem evdeymiş, ama çok yorgun olduğu için uyuyakalmış. Memo da beşiğinde uyuyormuş. Evlerinde çok sinek olduğu için ninem dayımın beşiğinin üstünü hep tülbentle örtermiş. Tülbent kayıp Memo'nun ağzını tıkamış, Memo kundakta sarılı olduğu için elleriyle tülbenti çekememiş ve boğulup ölmüş. Annem de kapı önünde oynuyormuş. Dedem inşaatta çalışmaktan çok yorgun düştüğü için ölü gibi uyuyormuş. Oğlunun ağlamalarını hiç duymamış. Annem, "Kardeşim kundakta olmasaydı, tülbenti çekip boğulmaktan kurtulurdu," diye anlatır hep.

Dayılarımın resimleri bile yok. Onlardan bahsedilince ninem hep sallanarak Kürtçe ağıtlar yakarak ağlar. Ne dediğini anlamam hiç. Ama onun ağıtları, nasıl söylesem, hem çok acıklıdır, hem de çok güzeldir. Annem anlatır. Ben çok küçükken, ninem ağıt yakınca ağlamaya başlarmışım. Şimdi artık ağlamıyorum, ama o ağıt yakmaya başlayınca dizinin dibine oturup dinlemeyi seviyorum.

Amaan Yavuz, sana komik şeyler anlatmak isterken aklıma böyle acıklı şeyler de geliyor. Annemi anlatıyor-

dum, değil mi? Annem de küçük yaşta dedem ve ninemle birlikte Almanya'ya gelmiş. Dedem de tüm Alamancılar gibi para biriktirip bir an evvel Türkiye'ye dönmek istiyormuş. Önceleri ninem de çalışmış. Annemi de okula vermişler. Annem ilkokulu bitirince eve daha çok para girsin diye onu da bir fabrikaya sokmuşlar. Hem de bir mobilya fabrikasına. Küçük olduğu için elbette kaçak çalışıyormuş. Başka kaçak çalışan küçük kızlar da varmış. Annem "Molalarda diğer kızlarla toplanıp yakan top oynardık hep," diye anlatır. Ama bir gün fabrikada kontrol olmuş, annemin kaçak çalıştığı ortaya çıkmış ve çalışması yasaklanmış. Daha sonra annemi satıcılık mesleğini öğrendiği bir kursa göndermişler. Kursu bitiren annem büyük bir süpermarketin kasasında çalışmaya başlamış. Babamla da burada tanışmışlar. Birbirlerini sevmişler, gizli gizli buluşmaya başlamışlar. Sonunda babam yaşlı birkaç arkadaşını yanına alıp annemi istemeye gitmiş.

Gitmiş ama neler olmuş bir bilsen. Dedem sormuş: "Kimsin, kimlerdensin? Hele bir anlat gurban." Babam da saf saf "Çorum'un köylerindenim, Türküm, Aleviyim," deyince kıyamet kopmuş. Ninem "Biz Aleviye kız vermeyiz, hadi güle güle," diye babamı ve arkadaşlarını evden kovmuş. Ama annem direnmiş, "Vermezseniz kaçarım, burası Almanya," demiş. Dedem yumu-

şak adammış, kızını da çok severmiş. Vermeye razı olmuş. Annemle babam evlenmişler, ama inatçı ninem bir sene damadıyla, yani babamla konuşmamış. Sonunda o da kabullenmiş. Dedemin ölümünden sonra ninem bizim evde kalmaya başlamış. Şimdi ninem babamı çok seviyor. Yine de kimi zaman “Adam gibi adamsın, bir de Alevi olmasaydın,” der.

Annem çok az konuşur, ne kadar kızarsa kızsın hiç bağırpıp çağırmaz. Sen de gördün, çok da güzeldir. Boyu da saçları da upuzundur. Gözleri de masmaavidir. O kadar uzun kirpikleri var ki, görenler hep takma kirpik taktığını zannediyor. İşte böyle...

Hep ninemin beni çok sevdiğini söyleyip duruyorum. Ama ona verdiğim küçük bir hediyeden sonra beni daha çok sevmeye başladı. Türkiye’ye izine geldiğimizde bir caminin önünden geçiyorduk. Baktım, önünde tesbihler satılıyor. Ninem aklıma geldi. Annemden para isteyip hemen bir tesbih aldım. Hani şu doksandokuzluk olanlardan. İmamesinde de bir delik var, bakınca içinde Mekke Medine görünüyor. Püskülü de yeşil ve çok güzel. Gül esansı sürdükleri için mis gibi de kokuyor. İzin dönüşü bu tesbihi nineme verince öyle sevindi ki, ağlamaya başladı. Bana sarılıp şapur şupur öptü. Şimdi o tesbihi elinden hiç düşürmüyor. Boş zamanlarında odasına kapandığında hep o tesbihle dua ediyor. Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

* * *

Sevgili Yavuz, “Almanya’da bütün çocuklar Almanca konuşurken, sen Türkçeyi nasıl öğrendin?” diye soruyordun. Almanya’da ilkokulda Türkiye’den gelen çocuklara haftada birkaç saat Türkçe dersi veriliyor.

İlkokula başladığımda ilk iki sene adı Gülsüm olan, biraz şişman, ama çok neşeli bir Türkçe öğretmenimiz vardı. Bize Türkçeyi o sevdirdi. Bize oyunlar oynatırdı, ama sözcük oyunları. Örneğin birimiz tahtaya bir sözcük yazardık, diğer arkadaşımız o sözcüğün bittiği harfle yeni bir sözcük yazardı. Yanlış yazarsak öğretmenimiz düzeltirdi. Örneğin; ilk tahtaya kalkan OKUL yazar, ondan sonraki LİMON, sonraki NANE, EŞEK, KEDİ... Böyle sürer giderdi. Başka oyunlar da öğretirdi. Dersinde hiç sıkılmazdık. Bize çocuk öyküleri dağıtırdı. Bu öyküleri de sırayla okuyor, sonra anlatıyorduk. Böylece Türkçemiz geliyordu.

Üçüncü sınıfta başka bir Türkçe öğretmeni geldi. Kocaman gözlükleri, dudaklarının üstünü örten bıyıkları vardı. Sınıfa elinde hep bir gazeteyle gelir. Sonra bize ödev verir, kendisi de ya gazete okur ya da uyuklardı. Artık benim için çok sıkıntılıydı Türkçe dersleri. Zaten bir şey öğrendiğimiz de yoktu. Türkçe derslerine gitmek bizde zorunlu değil. Babama öğretmeni anlat-

tım, derste çok sıkıldığımı söyledim. Babam öğretmemiz Demir'i çok iyi tanıyordu. "Kendisini tanıyorum. Zaten bu tür insanlar birkaç ayda öğretmen oldu. Bir şeyden anladıkları yok. Adamın lokantası var, gece bire kadar orada para kazanır, sabahları da elbet derste uyuklar. En iyisi sen gitme; ben sana evde Türkçe öğretirim," dedi.

Ben Türkçe konuşup yazmayı babama borçluyum. Beş-altı yaşına gelinceye kadar babam uyumadan önce yanıma gelir, bana Türkçe öyküler okurdu. En çok da Küçük Kara Balık'ı. Bu öyküyü çok sevmiştim, babama tekrar tekrar okuturdum. Şimdi bile çoğu yeri aklımdadır.

Aslan babam sonra kendisi anlatmaya başladı. Öyle kitaplardan falan değil, resmen uydurarak anlatıyordu. Ama hakkını yemeyeyim, doğrusu çok güzel anlatırdı. Anlattığı öyküde Ayşe ile Ali adlı iki arkadaş otostop yaparak dünyayı gezerlerdi. Ben de onların öyküsünü babamdan dinlerken dünyadaki farklı ülkeleri, farklı insanları az çok öğrenmiş olurdum.

Benim aslan babam bazen kafayı çeker. (Kafa çekmekle, içki içmenin ne alâkası varsa. İçki içmeyi Almanlara kafa çektim diye tercüme etsek hiçbir şey anlamazlar. Neyse...) Kafa çektiği günlerde, bir gün önce anlattığını unutup öyküye başka yerden başlıyordu.

Yine böyle bir gün “Ayşe ile Ali Amerika’ya kaçak gitmek için geminin ambarına saklanmışlar,” diye başladı. Oysa bir gün önce Amerika’ya gelmiş, hatta kızıl-derililerle arkadaş olmuşlardı. Ben de “Baba, Ayşe ile Ali dün Amerika’ya gelmişlerdi,” deyince babam hiç bozuntuya vermedi: “Elbet gelmişlerdi, ben senin iyi dinleyip dinlemediğini anlamak için baştan başladım.”

Bu büyükler hep böyle, değil mi? Kendi hatalarını hiç kabul etmezler. Ama biz çocuklara “Hata yapmayın!” diye nutuk çekerler hep.

Ayşe ile Ali’nin öyküsü bittiğinde babam, “Merdo, sana bir itirafta bulunacağım, ben küçükken ‘İki Çocuğun Devr-i Alem Seyahati’ diye bir kitap okumuştum. Sana anlattıklarım bu öyküden aklımda kalanlardı,” dedi. “Olsun aslan babam, yine de çok güzeldi, ben çok şey öğrendim,” dedim. Babam çok sevindi.

Daha sonra *Vater und Sohn*, yani Baba ve Oğul diye bir kitap getirdi. Kitapta hiç yazı yoktu, sadece karikatürler vardı. Babam “Artık ben anlatmayacağım, sıra sende, bu resimlerde gördüklerini sen anlatacaksın,” dedi. Her sayfada yedi sekiz resim vardı. Resimlerdeki baba hep komiklikler yapıyordu; örneğin babanın şapkası rüzgârda uçuyor, çocuk koşup geri getiriyordu. Baba çocuğun önünde giderken önündeki suyu gör-

müyor, tam suya düşecekken çocuk koşup babasını kurtarıyordu. Böyle şeyler...

Ben gördüklerimi anlatıyordum, babamla hep gülüyorduk. Bazen Türkçe sözcükleri bulamıyordum, o zaman babam yardım ediyordu... Böylece ben de bilmediğim sözcükleri öğreniyordum. Ben yanlış bir cümle kurunca babam düzeltiyordu.

Okula başlayınca da bana hep Türkçe çocuk kitapları aldı. Bir gün elinde çok güzel kabı olan bir defterle geldi. “Hadi bakalım, artık okumayı yazmayı öğrendin. Sen bu deftere her gün başından geçenleri yazacaksın, ben düzelteceğim,” dedi. Ben de her gün defterime o gün olanları yazdım. Ama babamın bilmesini istemediğim şeyleri yazmadım elbet.

Birkaç ay sonra babam artık yazdıklarımı düzeltmeyi bıraktı. Ama ben hâlâ her gün olmasa da günlük tutmaya devam ediyorum.

Sen buradaki Türkiyeli çocuklarla konuşsan gülersin, daha doğrusu bir şey anlamazsın. Çünkü onlar araya hep Almanca sözcükler katarak konuşurlar...

* * *

“Baba ve Oğul” kitabından bahsederken, aklıma benim de babamla başımdan geçen çok komik bir şey geldi. Dört beş yaşındaydım. Daha okula başlamamış-

tım. Babam bana yepyeni, iki tekerlekli bir bisiklet almıştı. Binmesini hemen öğrendim. Bizim kaldığımız şehrin yakınında çok orman var. Bu ormanların arasındaki patikalarda bir gün babamla bisikletle geziyorduk. Birden yolun üstünde topraktan yapılmışa benzeyen topakları gördüm. Üstlerinden dumanlar çıkıyordu. Şaşırmıştım. “Baba bunlar da ne?” diye sordum. Babam gülerek, “Onlar şu ilerde giden atların kakası,” dedi. “Ama niye üstlerinden duman çıkıyor?” diye sordum. “Oğlum kakaların yeni yaptıkları için sıcak, onun için duman çıkıyor,” dedi.

Keşke bunu sormasaydım: “Baba atlar kaka yapınca popolarını nasıl siliyorlar?”

Babam kahkahalarla gülmeye başladı. Az daha bisikletten düşecekti. “Ne komik çocuksun oğlum. Hiçbir hayvan poposunu silmez, sadece biz insanlar popomuzu sileriz,” dedi.

Babama kızmıştım, ben daha küçüğüm, (köpek ve kediler hariç) hayvanları sadece hayvanat bahçesinde gördüm, bunları nereden bilebilirim ki?

Birden aklıma bir kurnazlık geldi. “Peki köpekler poposunu siler mi?” dedim.

Babam “Onlar da silmez,” dedi.

“Ama komşumuz Maria teyzenin küçük bir köpeği var. Parkta kaç kez gördüm. Köpeği kaka yapınca kucağına alıp poposunu sildi.”

Bu kez babam ne diyeceğini şaşırmıştı. Ne diyeceğini bilemedi. “O bir istisna (bu sözcüğü de o bisiklet gezisinde öğrendim), Maria hanım çok titiz olduğu için silmiş, aslına bakarsan silinmez,” dedi.

Babamı bir kez daha yenmeyi düşündüm. “Baba biz popomuzu tuvalette siliyoruz, ama ninem hep popomu suyla yıkamam gerektiğini söylüyor, yoksa günah olurmuş,” dedim. “Sen boş ver nineni, o Türkiye usulünü biliyor. Biz şimdi Almanya’da yaşıyoruz, o nedenle kâğıtla silmemiz gerekir,” dedi.

* * *

Bak sana bu Almanya ile ilgili çok ilginç bir şey daha anlatayım. Hani sık sık bahsettiğim arkadaşım Stephan var ya; onların evine giderken kapılarının önündeki kaldırım taşlarının ortasında metalden yapılmış, dörtgen şeklinde birşeyler gördüm. Üstelik üstünde isimler vardı. Tam altı tane. Hepsinin üstünde Eichmann Familie yazıyordu. Ve 1923-1942, 1910-1942 gibi tarihler vardı. İlk tarih farklıydı, ama son tarih hepsinde 1942 idi. Çok merak etmiştim. Stephan’a bunların ne olduğunu sordum.

Anlaşılan o da çok iyi bilmiyordu. “Evde anneme sorarsın, o daha iyi anlatır,” dedi. Eve girer girmez Marie *Tante*’ye sordum (Ben ona hep Marie teyze derim.

Ama teyze desem anlamaz, onun için elbette Almanca *Tante* diyorum): “Bu metalleri evinizin önüne kim koydu Tante? Üstündeki isimler sizin aileniz mi?”

Çok sabırlıdır Stephan’ın annesi. Bilmediğimiz bir şeyi sorarsak hep sabırla anlatır. “Otur bakalım, çok sevdiğin şu kakaoyu içmeye başla. O yazıları anlatacağım şimdi sana. Ama anlattıklarımın tümünü anlayamazsın. Devamını büyüyünce baban anlatır sana, tamam mı?” dedi.

“Tamam,” dedim. Ama içimden de yine sanırım bilmemi istemeyeceğim şeyler var, onun için her şeyi anlatmak istemiyor, diye düşündüm.

“Nazi, Hitler ne demek hiç duydun mu?” dedi. “Duydum elbet, Naziler ve Hitler kötüdür. Yabancılarla düşmandır,” dedim. Bunları da babamdan duymuştum, ama açıkçası onlar hakkında fazla bir şey bilmiyordum.

“Çok doğru, onlar kötüdür. Altmış yetmiş sene önce bu ülkeyi Hitler ve Naziler yönetiyordu. Savaş çıkıp milyonlarca insanın ölümüne neden oldular. Üstelik Almanya’da yaşayan Yahudi Almanları da katlettiler.”

Nedenini sormadan duramadım: “Madem onlar da Alman, niye onları öldürmüşler ki?”

“Bunları biraz daha büyüyünce anlarsın. Şimdi kapının önündeki metal isim levhalarının niye konulduğunu anlatayım sana. Bu bizim oturduğumuz ev 1930’larda, yani savaş başlamadığı yıllarda Yahudi bir aileye aitmiş. Zaten bu şehirde kaldırımlara bakarsan yüzlerce böyle metal levha görürsün. Bunlar hep katledilen Yahudi ailelerin evlerinin önüne konulmuştur. Üstlerindeki yazılar da o evlerde oturanların isimleri, doğum ve ölüm tarihleridir. Şehir idaresi o kötü olaylar unutulmasın diye bu metalleri kaldırımlara yerleştirmiş.”

“Niye hepsinin ölüm tarihi aynı? Hepsininki 1942.”

“Anlatmaya çalışıyorum sevgili Mert. Onlar kendi ecelleriyle ölmemiş. Hepsi toplama kamplarına götürülmüş ve orada öldürülmüş. Bu nedenle ölüm tarihleri hep aynı.”

Birden aklıma geldi, Stephan’ın soyadı da, kaldırımlardaki soyadları da hep aynıydı, yani Eichmann’dı.

“Peki sizin soyadınızla kapıdakilerin soyadı niye aynı? Yoksa?...”

Keşke sormasaydım!..

Marie teyze ağlamaya başlamıştı. Anlamıştım elbet. “Keşke sormasaydım,” diye düşündüm ama iş işten geçmişti artık.

Kalktı, gidip bir bardak su içti, yüzünü sildi ve anlatmaya devam etti:

“Madem bu kadar merak ettin, hepsini anlatacağım. Onlar benim büyükbabam, ninem, teyzelerim... Ben de Yahudiyim. Ama annem ve babamı, gelecek tehlikeyi gören ve çok zengin olan dedem savaş başlamadan önce İngiltere’ye göndermiş. Ben savaş bittikten sonra İngiltere’de doğmuşum. Dedem ‘belki işler düzeler’ diye malını mülkünü bırakıp kaçmamış. Dedim ya, çok zenginmiş. O kadar zenginmiş ki tam üç tane kumaş fabrikası varmış. ‘Belki işler düzeler’ diye düşünmüş. Ama düşündüğü gibi olmamış. Naziler bir iki sene fabrikalarında üretim yapmasına izin vermiş. Ama sonradan fabrikasına el koymuş ve tüm akrabalarımı Dachau Toplama kampına sürmüşler.”

Marie teyze birden sustu. Saçlarını karıştırmaya ve bana garip bir şekilde bakmaya başladı. Bu öykünün devamını çok merak ediyordum. “Peki sonra ne olmuş, bu kampta onları niye toplamışlar?” diye sormadan duramadım.

“Madem çok merak ediyorsun, anlatacağım ama seni üzmemek için kısa keseceğim,” dedi. Stephan başımızda durmuş annesine “sus” diye işaret ediyordu.

“Susmasın Stephan, ben vallahi kimseye anlatmam, öykünün sonunu çok merak ediyorum,” dedim.

“Bu toplama kamplarına, Nazilere karşı olanları ve tüm Yahudileri doldurmuşlar, onları ağır işlerde çalıştırmışlar. Ve her gün... Her gün bir kısmını gaz odalarında öldürmüşler ve yakmışlar...”

Marie teyze durarak konuşuyor, ağzından sözcükler zorlukla çıkıyordu. Yine ağlamaya başlamıştı. Daha sonrasını sormadım. Zaten o da mutfağa gitti, daha fazlasını anlatmadı. Ama ben ne olduğunu çok iyi anlamıştım.

Bize yine çok güzel *Wurst* ve patates kızartması hazırlamıştı. Yemek yerken yine duramadım. “Kaldırım-daki bu levhalardan binlerce olduğuna göre bu şehirde yaşayan binlerce Yahudi o zaman öldürülmüş mü, Marie Teyze?” dedim.

“Ne yazık ki öldürülmüş. Sizin eve giderken bir kütüphanenin önünden geçiyorsun, o binanın önünde dikili bir taş ve üstünde yazılar vardır. Bugün giderken oku?”

“Niye ki?”

“Orası evvelden Yahudilerin sinagogu imiş. Şehir-den tüm Yahudileri kamplara sürünce sinagogu yakmışlar”.

“Sinagog ne ki?”

“Sinagog bizim kilisemiz, ama biz artık sinagoga da gitmiyoruz,” diye Stephan araya girdi. “Hani okula giderken bir bina var, önünde demir kapılar olan büyük bir bina, kapısında hep polis arabası durur, hatırladın mı?” Hatırlamıştım elbet, niye bu binanın önünde gece gündüz polis bekler, diye merak ederdim hep.

“Niye polis bekliyor kapısında peki, hem siz madem Yahudisiniz, niye sinagoga gitmiyorsunuz?”

“Sevgili Mert, her şeyi bilmek istiyorsun. Önünde polis bekliyor, çünkü hâlâ ‘bu Nazi artıkları belki saldırır’ diye düşünüyor yöneticiler. Biz de önünde polis bekleyen ve hâlâ saldırıya uğrama tehlikesi altında olan sinagoga gitmeyi ailecek reddettik. Hadi bakalım, bugün bu kadar yeter. Şimdi yemeğinizi yiyin ve doğru odanıza... Önce dersler, sonra oyun...”

Bu Nazi artıkları biz yabancılara da düşmanmış, babamdan hep duyuyordum. “Bize de saldırırlar mı?” diye soracaktım. Ama Marie teyzeyi kızdırmamak için sormadım.

Stephan’lardan çıkınca hemen şehir kütüphanesinin önüne gittim. Kimi zaman kitap ve bilgisayar oyunları ödünç aldığım kütüphane zaten bize uzak değildi. Kütüphanenin yanına koca bir kaya dikilmiş. Marie teyzenin dikili tas dediği bu olsa gerek. Heykele benzemi-

yor, bildiğimiz koca bir kaya işte. Önünde de bir çelenk vardı. Üstünde şehir idaresi yazıyordu. Niye koymuşlardı bu çelengi, merak ettim. Sonra Marie teyzeye sorar öğrenirim diye düşündüm. Kütüphanenin yan duvarında da pirinçten yapılmış bir levha vardı. Üstündeki yazıyı okudum:

“Bu kütüphane binasının yerinde, 1933 senesine kadar Yahudi yurttaşlarımızın sinagogu vardı. 1933 yılında Naziler tarafından yakıldı. 1933-1945 yılları arasında şehrimizde oturan yedi bin Yahudi yurttaşımız Naziler tarafından katledildi.”

Stephan’ların evi çok güzeldir. Odaları çok büyüktür, odaların tavanları da yüksektir, tavanlarında hep süsler vardır. Hele de evin dış kısmı. Üstünde kabartma süsler vardır. Bende alışkanlık haline gelmişti, ne zaman şehrin sokaklarında dolaşsam, böyle güzel evler görünce hep önündeki kaldırıma bakıyordum. Kaldırımında Stephan’ın evinin önündeki gibi metal levha olan birçok ev daha gördüm. Hele bir ev o kadar güzeldi ki dış duvarında küçük heykelcikler bile vardı. Kaldırımdaki metal plakada ise Berta, Deny, Julia isimleri yazılıydı. Yine hepsinin ölüm tarihi 1942 idi. (Sınıfta öğretmenimizden anlatmasını istedim, o da bize anlattı.)

Sevgili Yavuz, sen bu mektubu okurken, “Mert kardeşim, şu Noel ağacını anlatacaksan anlat,” diyorsundur, biliyorum. Patlama, anlatacağım ama ne yapayım, aklıma hep başka şeyler geliyor. Şimdi de yazdığım bu üzücü olaydan sonra komik bir şey anlatayım sana.

Bu benim arkadaşım Stephan cambaz gibidir. Ders aralarında sınıf başına toplanır, o da cambazlıklar yapar. Ellerini yere değdirmeden hem düz hem ters perende atabiliyor, Bütün sınıf, hele de kız arkadaşlar o takla attıkça alkışlarlar. Daha başka cambazlıkları da vardır. Örneğin, iki ayağını boynundan geçirip heykel gibi kımıldamadan masanın üstünde oturur.

Ne yalan söyleyeyim, ben onun cambazlıklarını çok kıskanıyorum. Bir keresinde o takla atınca, “Ne var bunda, ben de yaparım,” dedim. Koşarak gelip sıçrayarak takla atmak istedim. Ama başımın üstüne çakılıp kaldım. Kafam çok acıdı. Tüm sınıf arkadaşlarım bana güldüğü için çok üzölmüşüm ama ağlamadım.

Cambazlık yapıp arkadaşlarımın beni de alkışlamalarını çok istiyordum. Babama Stephan’ın yaptıklarını anlattım. “Bana cambazlık öğret,” diye tutturdum. Babam bazen başı yerde, ayakları duvara dayalı olarak durur. “Niye böyle yapıyorsun baba?” diye sorduğumda “Kan deveranına iyi geliyor,” (deveran ne demekse?) demişti.

Babam “Madem çok istiyorsun, sana amuda kalkmayı öğreteyim,” dedi. Ben ellerimi yere koyup başaşağı durmaya çalışırken o da ayaklarımı tutarak bana yardımcı oluyordu. Cambazlık böyle mi olur?

“Ben Stephan gibi yapmak istiyorum,” dedim. Ama babam komik olduğu kadar inatçıdır da. “Eğer çok çalışır, dediklerimi her gün yaparsan ellerinin üstünde yürürebilirsin. Bu cambazlığı çok az çocuk yapabilir,” dedi.

Uzatmayayım... Okuldan gelince her gün babamla çalıştım. Ninem bizim yaptıklarımıza çok kızılıyordu. “Damat, bu çocuğu da kendine benzeteceksin, düşüp bir yerlerini kıracak,” diye söyleniyor ve ben ellerimin üstünde yürümeye çalıştıkça o da dualar okuyup bana doğru üflüyordu.

Tam iki ay babamla birlikte çalıştık. Artık duvara dayanmadan ellerimin üstünde durabiliyor, hatta bir iki metre yürüyebiliyordum. Daha çok çalıştım ve düşmeden beş altı metre yürümeyi başardım. Marifetimi göstermeye hazırdım.

Stephan yine ders arasında cambazlık yapıyordu. Ara verdiğinde, “Ellerinin üstünde amuda kalkıp yürüyebilir misin?” dedim. Şaşırmıştı. Birkaç kez denedi, beceremedi. “Ama ben yapabilirim,” deyince, sınıf ar-

kadaşlarım gülmeye başladı. “Hadi yap da görelim,” dediler. Hiç kızmadım. Yavaşça ellerimin üstünde amuda kalktım, sonra on metre kadar dikkatlice ellerimin üstünde yürüdüm. Tüm arkadaşlarım alkışlıyordu. En çok da Stephan.

Öğretmenimiz sınıfa girince Stephan parmağını kaldırıp “ğretmenim, Mert size bir şey göstermek istiyor,” dedi.

Öğretmenimiz “Hadi ne gstereceksen göster bakalım Mert,” deyince ben utandım. Stephan’ın yüzüne baktım, o ellerini yere koyarak “Hadi, durma,” dedi. Sınıftaki diğerk arkadaşlar da “Mert! Mert!..” diye bağırmaya başlamıştı. Çok utanmıştım, ama mecburen tahtanın önüne geldim. Öğretmenimiz ne yapacağım diye şaşkınlık ve merakla yüzüme bakıyordu. Yavaşça amuda kalktım, ellerimin üstünde yürümeye başladım. Bütün arkadaşlarım alkışlıyordu. Doğrulunca ğretmenimiz, “Aferin, güzel yapıyorsun ama bir daha sınıfta yapma. Ben jimnastik öğretmenine söyliyeyim, senle Stephan’ı okulun jimnastik takımına alsın,” dedi. Çok sevinmiştım. Sevinmiştım, çünkü daha önce Stephan’la birlikte okulun jimnastik takımına girmek istemiştik. “Daha kksnz,” diyerek almamışlardı.

Stephan’ın upuzun, bembeyaz bir yüzü vardır. Çenesini görsen gülersin; hani řu Red Kit dergisinde Ava-

rel vardır ya, onun çenesi gibi. Saçları saman sarısı, ipek gibi ve çok uzundur. Perende atarken görmelisin onu. Saçları sanki fiskiyeden çıkan sular gibi fişkirir. Bir gün sınıfa geldiğinde saçlarını hızla sağa sola savurmaya başladı.

Aaaa o da ne? Kulağında küçücük ama pırıl pırıl parlayan bir küpe vardı. Bütün sınıf çevresine yığılmış, küpesini seyrediyorduk. Herkesin çok hoşuna gitmişti, en çok da kız arkadaşların.

Öğretmenimiz sınıfa girince Mario, “Stephan küpe takmış, çok yakışmış, size de gösterson,” dedi. Öğretmenimiz “Hadi göster bakalım Stephan,” deyince, Stephan ayağa kalkıp uzun saçlarını ensesine iterek küpesini gösterdi. Öğretmenimiz yanına gelip dikkatle baktı, “Gerçekten çok güzelmiş, hadi bakalım şimdi defterlerinizi çıkarın. Size bir ev ödevi. Yarına kadar Stephan’ın küpesini bir sayfada anlatan bir kompozisyon yazacaksınız,” dedi.

Sana öğretmenimiz Marion’u hiç anlatmadım. Çok iyi bir öğretmendir. Saçları hep kıvrır kıvrırdır. Biz ne yaparsak yapalım hiç kızmaz, bağırıp çağırmaz. Yalnız çok yaramazlık yaparsak, sandalyesine oturur, başını öne eğip ve bize hiç bakmaz. O zaman kızdığını anlar sesimizi keseriz. O da hiçbir şey olmamış gibi derse devam eder.

Hep güler yüzlüdür, çok da güzeldir. Ama bazen sessizleşir, dalar gider; sanki bizi görmeden pencerenin önünde dakikalarca ayakta durur. O zaman hiçbirimiz kıılmamayız, çıt çıkarmayız. Çünkü hepimiz iki sene önce kocası Klaus'u trafik kazasında kaybettiğini biliyoruz. Kocasını ben de az çok anımsıyorum. Uzun boylu, yakışıklı bir adamdı. O da öğretmendi. Derslerin bitişinde sık sık okulun önünde bekler, öğretmenimizle birlikte giderlerdi. Öğretmenimiz onu anımsadığında böyle dalar gider. Bazen öyle durgunlaştığında gözlerinde yaş da olur. Ama o mendiliyle gözünün yaşını siler, hiçbir şey olmamış gibi derse devam eder.

Stephan'ın küpe taktığı gün annem yine lâhmacun yapacağını söylemişti. Okul çıkışında Stephan'a "Öğleden sonra bize gel, bugün annem lâhmacun yapacak bize," dedim. "Koşarak gelirim ama Christian'a da söyleyelim, biliyorsun o da çok seviyor," dedi. Kabul ettim, onu da çağırdık. Christian'ı ikimiz de çok severiz. Boyu çok kısadır. Oyuncak bebekler gibidir. Simsiyah saçları vardır. Bizim yanımızdan hiç ayrılmaz. Ninem Christian'ı ilk gördüğünde "Bu nasıl Alman, bize benziyor," diye çok sevmiştir.

Christian'la Stephan bize geldiklerinde babam daha işe gitmemiştir. Sana söyledim mi bilmiyorum. Babam

on beş gün sabahları, on beş gün akşamları çalışır. Ben babamın hep akşam çalışmasını isterim, çünkü o zaman öğleden sonraları onunla birlikte oluyoruz. Beni küçükken çocuk parkına götürürdü. Bu Almanya’da çocuk parkları çoktur. Kimi büyüktür, kimi küçük. Babamla bir gün arabaya binip yine büyük bir çocuk parkına gitmiştik. Ben oynuyorum. Babam da parkın önüne asılmış bir tabeladaki yazıyı okuyordu. Gülmeye başlayınca yanına gidip sordum: “Niye gülüyorsun baba, komik birşey mi yazıyor?” (O zaman daha okumayı bilmiyordum.)

Babam “Bu Almanlar bir âlem, bu parkta nelerin yasak olduğunu yazmışlar. Tam on dokuz yasak var. Örneğin lastik ayakkabısı olmayan çocukların oynaması yasak, parkta içki içmek yasak; en komiği de, parkta ateş yakmak yasak... Neyse senin ayakkabılarının altı lastik, içki içmiyoruz, ateş de yakmadık, sen şimdi oynayabilirsin yani,” dedi.

Neyse, babama hemen Stephan’ın küpesini gösterdim. Çok hoşuna gitti. Annem de çok beğendi. “Hele ne kikirdeyip duruyorsunuz, bana da söyleyin,” diyerek yanımıza gelen nineme de gösterdik. Ninem çok şaşır-
dı. “Bu Stephan bizim köydeki sarı tayımıza benziyor. Tövbe tövbe, bu oğlan çocuğu değil mi? Kulağındaki

bu küpe de neyin nesi?” dedi. Ben de “Moda bu güzel ninem, şimdi erkekler de küpe takıyor, sokakta hiç görmedin mi?” dedim.

Yine kızmıştı ninem. “Böyle moda mı olurmuş, modanız batsın,” deyip, söylenerek odasına gitti. Hep böyle yapar. Ne zaman bana veya babama kızsın, kendi kendine söylenerek odasına gider, Kuran okumaya başlar. Ama anneme kızdığına odasına gitmez, Kürtçe yüksek sesle bir şeyler söyler. Tabii babam ve ben anlamayız.

Biz lâhmacunları yerken hep Stephan’ın küpesiyle ilgili konuştuk. Babasının hediyesi imiş. Pahalı da değilmiş, takması çıkarması da çok kolaymış.

“Gerçekten takması çıkarması kolay mı?” diye sordum. Stephan hemen kendi kulağından çıkarıp benim kulağıma taktı. Bende hemen koşup aynaya baktım. Benim saçlarım kısa, üstelik simsiyah, pırıl pırıl parlayan küpe bana çok yakışmıştı. Annemle babam benim küpeli halime bakıp gülüyorlardı. Stephan gidinceye kadar küpe benim kulağımda kaldı.

Her zaman olduğu gibi annem Stephan’la Christian’a giderlerken ikişer tane lâhmacun sarıp verdi. Hiç istemediğim halde ben de Stephan’ın küpesini geri verdim.

Onlar gider gitmez annemin etrafında dolaşmaya başladım. Annem “Ne isteyeceğini biliyorum, sen de küpe takmak istiyorsun. Bence hava hoş, ama babana soralım bir de,” dedi. Sevinçten havalara uçacaktım, babam nasıl olsa kabul ederdi.

Hemen gazetesini okuyan babamın yanına gittim, “Aslan babam, annem küpe takabilirsin, diyor. Ne dersin, bana bir küpe alır mısın?”

Babam “Oğlum madem arkadaşların takıyor, sen de takabilirsin. Ama ninen görürse çok kızar, ona ne diyeceğiz?” dedi. Çarem hazırды. “O zaman ben de okulda, dışarda takarım, eve gelince çıkarırım,” dedim. Babamın işe gitme vaktine daha çok vardı. Benim yalvarmalarıma dayanamadılar, hemen çarşıya gittik. Ben Stephan’a daha önce sormuş, küpeyi nereden aldıklarını öğrenmiştim. Küpe satan dükkana gelince annem bir sürü küpeyi kulağıma takıp çıkarmaya başladı. Sanki küpeyi ben değil, o takacak. Sonunda bir küpeyi beğendi. Doğrusu beğendiği küpe çok güzeldi. Eve gelince kapıda küpeyi çıkardık.

Evde sık sık banyoya girip, küpemi takarak aynaya baktım. Çok yakışmıştı, Stephan’inkinden bile daha güzeldi.

Ertesi gün okula küpemle gittim. Bu kez tüm çocuklar etrafıma toplanmış, küpeme bakıyorlardı. Saçla-

rım kısa olduğu için küpem hemen görölüyordu. Üstelik Stephan'inkinden çok daha parlaktı. Ders başlayınca küpeyi gören öğretmenim de başımı okşayıp, “Demek sen de küpelendin, artık ikinize ‘küpeliler’ diyeceğim,” diye güldü.

Dersten sonra bahçede Ali ile Yavuz yanıma geldiler. Ali çok kızgındı.

“Oğlum Mert, sen Türk değil misin?” dedi. Kötü bir şey diyeceğini anlamıştım.

“Hem Türküm, hem Kürt ne oldu?” diye sertçe cevap verdim. “Oğlum Türkler küpe takmaz,” dedi Yavuz. Çok kızmıştım: “Size ne be, herkes takıyor, televizyona bakmıyor musunuz, ben niye takmayayım?”

“Oğlum onlar Alman,” dedi Ali. “Ben Türk televizyonlarından bahsediyorum, koca koca adamlar takıyor. Bırak televizyonu, bizim istasyondaki dönercinin bile kulağında küpe var,” dedim. “İyi yahu, seninle başa çıkmaz, ne yaparsan yap,” deyip uzaklaştılar.

Birkaç gün sonra Stephan'la çok güzel bir filme gitmiştik, Harry Potter'a. Sinemadan çıkınca bizim eve doğru yola koyulduk. Annem yine lâhmacun yapacaktı, bu nedenle Stephan da bize geliyordu. Eve gelinceye kadar hep film den konuştuk. Kapıyı ninem açtı. Açar açmaz da bağıırıp çağırmaya başladı. Çok kızgındı, ne

dediğini bile anlamamıştım. Dikkatle dinleyince neye kızdığını anladım. Ama iş işten geçmişti artık.

“Hani bana söz vermiştin, hani bir kere bu sarı oğlanın küpesini taktım demiştin, sen artık gâvur olmaya başladın... Hep bu damadın yüz vermesi...”

Hemen küpemi çıkarıp, cebime koydum. “Bu Stephan’ın, denemek için taktım,” dediysem de inandıramadım. Çok kızgındı ninem, odasına girip kapıyı sertçe kapadı. O gün yemeğe bile çıkmadı. Çok üzül-müştüm. Stephan da ne olduğunu anlamamıştı. Ben ninemin küpe için bana kızdığını anlatınca, kızgınlığının nedenini hiç anlamadı.

Hep aynı şeyi yineliyordu: “*Aber warum, warum?..*” (Ama niye, niye?) Niyesini ben de bilmiyorum ki, ona nasıl anlatabilirdim.

Stephan gittikten sonra, birkaç kez ninemin odasına gittim, hiç konuşmuyordu. Sonunda konuşmaya başladı: “Ben sana küpe takmandan çok, bana yalan söylediğin için kızdım. Yalan söylemek çok kötüdür, hem de günah. Bana söz ver, bundan sonra yalan söylemeyeceksin, tamam mı?”

“Tamam, nineciğim söz,” dedim. Sarılıp öpmeye başladı. Sesi biraz da ağlamaklıydı. “Küpeyi de madem bu kadar istiyorsun, tak ama benim yanımda değil...”

dedi. “Tamam, nineciğim,” dedim. O günden sonra da çok dikkat ettim ve ninemin yanında hiç küpe takmadım.

* * *

Sevgili Yavuz, biliyorum, artık şu Noel ağacı öyküsünün devamını anlatacaksan anlat, diyorsun. Az kaldı, biraz daha sabret aklıma yine komik şeyler gelmezse bitiriyorum.

Önce Noel Baba... Televizyonda görüyorum, babamın Amerikan icadı olduğunu söylediği Noel Baba artık Türkiye’de de var. Aralık ayının altısında bütün çarşılarda, pasajlarda kırmızı elbise giyen, başında uzun bir külahı olan, bembeyaz sakallı, sözde ihtiyar insanlar dolaşır. Sırtlarında da bir çuval vardır. Gelen geçen çocuklara mandalina, küçük elmalar veya çikolata verirler.

Aynı gün akşam çocuklar kapılarının önüne ayakkabılarını koyar. Çünkü Noel Baba’nın bu ayakkabılarının içine kuruyemişler, elma, mandalina, çikolata koyacağını bilirler. Bu âdet bizim evde de var. Ama ben ayakkabının içine bana farketirmeden bu yiyecekleri annemin koyduğunu elbet çok iyi biliyorum.

Bu sene anneme “Anneciğim, ben cevizi hiç sevmiyorum, Noel Babaya söyle bana ceviz yerine daha çok

çikolata koysun,” dedim. Annem de gülerek, “Olur söylerim,” dedi. Gerçekten de bu kez ayakkabımın içinde ceviz yoktu, onun yerine benim sevdiğim fındıklı çikolata vardı. Noel Baba isteğimi yerine getirmişti!..

Bazı aileler Noel Baba’yı evlerine çağırıyor. Eve gelen Noel Baba da sırtındaki çuvaldan evdeki çocuklara hediyeler veriyor. Noel Baba’nın geleceği akşam Stephan beni evlerine çağırdı. Akşam olunca Noel Baba sırtında çuvalıyla içeri girdi. Christian ile İskender de davetliydi. Hepimizin ismini sorarak çuvalından çıkardığı hediyeleri elimize tutuşturmaya başladı.

Almancası biraz komikti. Gözlerine dikkatle bakınca bu Noel Baba’nın komşumuz Hasan amcanın oğlu Fikret olduğunu hemen anladım. Türkçe “Fikret abi, nasılsın? Bana daha büyük bir paket ver,” dedim. O ise Almanca “Türkçe konuşma, Noel Baba sadece Almanca biliyor,” dedi. Hepimiz gülmeye başladık.

Noel Baba olmak, özellikle yabancı gençlere Noel günlerinde ek bir meslek oldu artık. Parası olan aileler bu gençleri kiralayıp Noel Baba oyunu oynatıyor. Aslında tüm çocuklar ne olup bittiğini biliyor, ama onlar da alacakları hediyelere bakıyorlar.

Sevgili Yavuz, sen şimdi “Siz eve Noel ağacı aldınız mı, almadınız mı artık onu anlat,” diyorsun. Tamam

sıra ona geldi. Hemen şunu belirtiyim ki, Noel ağacı aldık. Bak, bu nasıl oldu.

Babamla Türk bakkalına gitmiştik. Dükkânda bir köşe yapmışlar. Bu köşede çeşit çeşit nazar boncukları vardı. Dükkân sahibi bunların tümünü Türkiye’den getirmiş. Sadece yuvarlak, ortasında boncuk olan irili ufaklı bildiğimiz nazar boncukları yoktu. Nazar boncuğu gibi yapılmış küçük kediler, kaplumbağalar, köpekler çok güzeldi.

Babam onları seyrederken, “Tamam buldum, senin Noel ağacını şimdi eve alabiliriz,” dedi. Hiçbir şey anlamamıştım.

“Neyi buldun aslan babam, Noel ağacının bu boncuklarla ne ilgisi var?” diye sordum elbet. “Bak şimdi,” dedi babam. “Öyle bir Noel ağacı yapacağız ki, ninen hiç kızmayacak.” Ben itiraz ettim: “Olur mu hiç baba, Noel ağacı nasıl olursa olsun, ninem istemez; sonra bize çok kızar...”

“Ne yapacağız biliyor musun Mert?” dedi babam. “Bizim Noel ağacının üstünü şu gördüğün nazar boncuklarıyla süsleyeceğiz. Ninene de ‘Evimize gâvurların nazarı değmesin diye bunu yaptık’ diyeceğiz. Tamam mı?”

“Çok komik adamsın baba, hiç ninem böyle birşeyi kabul eder mi?”

“Göreceksin bak, kabul edecek.”

“İyi de baba, böyle nazar boncuklu Noel ağacı mı olur, görenler güler bize.”

“Oğlum sadece nazar boncuğu koymayacağız elbet, arasına Hıristiyanların koyduğu cam balonlardan da, ışıklardan da koyarız. Ama hepsi mavi renkte olacak. Bak göreceksin, ninen hiç ses çıkarmayacak.”

Doğrusu babamın söylediği benim de aklıma yatmıştı. Ama nineme hiç yalan söylememeye söz verdiğim için ne diyeceğimi şaşırdım:

“Peki, nineme ‘Bu da bizim Noel ağacımız’ mı diyeceğiz? Ninem üstü nasıl süslü olursa olsun, evde Noel ağacı süslersek ‘Gâvur olmuşsunuz,’ diye bize kızar”.

“Aslan oğlum, biz de Noel ağacı demeyiz. *Nazar Ağacı* deriz, göreceksin bak o zaman kabul eder.”

“İyi de hep mavi olan süslerle Noel ağacı olur mu baba? Hem mavi cam balonları, ışıkları nereden bulacağız?”

“Şimdi alışverişimizi yapıp, bakkaldan aldığımız yiyecekleri arabamıza koyalım. Çarşıya çıkıp mavi renkli Noel süslerini ararız, tamam mı?”

Babam pazarlık yapıp nazar boncuklarından da bir sürü aldı. Bakkal amca şaşırmıştı: “Yahu Battal efendi, bu kadar nazar boncuğunu ne yapacaksın? Yoksa sen de dükkân açmaya mı karar verdin?” diye sordu. Ba-

bam “Bu boncuklar çok güzel Hasan kardeşim. Eve, arabaya, oğlanın çantasına asacağım; kalanları da eşe dosta hediye edeceğim,” dedi.

Bakkaldan çıkıp aldıklarımızı arabamıza koyduktan sonra hemen Noel pazarına gittik. Babam haklıymış, bir sürü mavi renkli Noel süsü, hatta mavi mumlar bile bulduk. Babam “Şimdi iş, güzel bir Noel çamı bulmaya kaldı,” dedi.

Ama ben gerçek çam ağacı almamızı istemiyordum. Sınıfta çok konuşmuştuk. Bu ağaçların kesilmesine öğretmenimiz çok karşıydı. Bize doğanın dengesi bozuluyor diye anlatmıştı.

Öğretmenimizin söylediklerini babama anlattım. “Şu plastikten yapılan çam ağaçları var ya, onlardan alalım,” dedim. Babam “Tamam öyle olsun, ama öğretmenine söyle plastik de doğayı çok kirletiyor. Yine de küçük çamların kesilmesinden iyidir,” dedi. Çarşıya gidip bir sürü dükkâna girip çıktıktan sonra nihayet bir dükkanda plastik Noel ağacı bulabildik. Bu koca plastik ağacı da arabanın arkasına yerleştirdik.

Birden aklıma geldi: “İyi de aslan babam, ninem evde iken biz bu ağacı nasıl süsleyeceğiz?”

“Onu da düşündüm,” dedi babam. “Ben eve gidince annemle konuşurum, nineni alır dışarıya çıkarlar, alışverişe veya komşuya giderler. Biz de bu sırada ağacı

süsleriz, tamam mı?” Doğrusu iyi fikirdi. Babama sarılıp öptüm. İşte bunun için ben babamı çok severim. Bir işi yaptı mı tam yapar hep.

Eve gidince annemi yatak odasına çağırıp konuştu. Biraz sonra annem dışarı çıkıp ninemi çağırdı. Birlikte alışverişe gittiler. Biz de Noel ağacımızı, daha doğrusu nazar ağacımızı ve aldığımız süsleri yukarı çıkarıp hazırlığa başladık. Akşama kadar uğraştık, sonunda çok güzel bir ağacımız olmuştu. Ağacımızın ışıklarını da yaktık. Doğrusu bizim Noel ağacımız. Stephan’larınkinden bile daha güzel olmuştu.

Sabırsızlıkla annem ve ninemin eve gelmesini bekliyorduk. Doğrusu ninemin ne diyeceğini çok merak ediyorduk. Babam “Ağacımızı ninene sen göster, ben gösterirsem çok kızar, seni kıramaz,” dedi.

Annemler eve gelince, nineme “Sana bir sürprizim var nine, gel göstereyim,” dedim. Ninem “Yine ne gâvurluk yaptın, göster bakayım,” deyince doğrusu çok korktum. Daha görmeden bir “gâvurluk” yaptığımızı hissetmiş miydi yoksa? Oturma odasının kapısını açıp ninemi içeri soktum.

Ninem ağacımızı görür görmez “Aboov bu da ne, sen bunu tek başına yapamazsın, yine bizim gâvur damadın marifetidir bu,” dedi. “Bak ninecim, bu gâvurlarınki gibi Noel ağacı değil,” dedim. Ninem yutar mı

hiç! “Nasıl Noel ağacı değil, bal gibi gâvur icadını eve sokmuşunuz işte,” dedi.

“Bak ninecim, üstündekileri görüyor musun?”

“Nesini göreceğim, ben bu ağacın olduğu odaya, siz bunu evden atıncaya kadar adımımı atmam.”

“Bir dikkatle bak güzel ninem, bu Noel ağacı değil, NAZAR AĞACI. Üstündeki nazar boncuklarına bak. Güzel olmamış mı?”

Ben böyle deyince ninem ağacımıza yaklaşıp üstündeki nazar boncuklarına dikkatle bakmaya başladı. Annem arkada durmuş gülümseyerek bize bakıyordu. O sırada babam içeri girdi. “Sevgili kaynanacağım, herkes Mert’e ne güzel çocuk, deyip duruyor, ben de düşündüm taşındım, ona nazar değmesin diye bu nazar boncuklarıyla süslü ağacı yaptım. Bu inan Noel ağacı değil, NAZAR AĞACI,” dedi.

Ninem artık ağacı ilk gördüğü andaki gibi sert bakmıyordu. O güzelim yüzünün yumuşadığını bakar bakmaz anlamıştım. Gidip kendisine sarıldım:

“Ne olur, kızma güzel ninem, babam bana nazar değmesin, diye yaptı bu ağacı,” dedim.

Ninem de gülmeye başladı. “İyi iyi, sizin dediğiniz gibi olsun, ama Noel ağacı derseniz, ağacı parçalar atarım, ona göre,” dedi. Sonra da gelip bana sarıldı, saçla-

rımı okşamaya başladı. Başarmıştık! Ninem saçlarımı okşuyorsa kızgınlığı geçmiş demektir.

Bir gün sonra Stephan'ı, Christian'ı, İskender'i eve çağıdım. Onlar da ağacımızı görüp çok sevdiler. Bizim Noel ağacımız diğerlerininkinden biraz farklıydı ama olsun. Biz de zaten farklı bir aileydik.

NAZAR AĞACI'mız yılbaşına kadar oturma odamızın köşesini süsledi. Ben en çok yılbaşında ağacın altına konacak hediyeleri merak ediyordum. Biriktirdiğim harçlıklarımınla anneme, babama, nineme hediyelerimi çoktan almış paketlemiştim bile. Anneme güzel bir eşarp, babama eldiven aldım. Nineme de küçük bir Kuran'ı Kerim aldım. Bir gün önce birbirimize göstermeden hediyelerimizi ağacın altına yerleştirdik. Ama ben Kuran'ı Kerim'in yere konmayacağını bildiğim için ağacın dallarına astım. Sonra ağacın başında toplanıp hediyeleri açmaya başladık. Gerçi Almanlar Aralık ayının yirmi dördünde hediyelerini alıyorlar ama biz bu işi yılbaşında yaptık. Dedim ya, biz biraz farklıydık onlardan.

İstediğim hediyelerin tümü NAZAR AĞACI'nın altında beni bekliyordu. Babam, söz verdiği gibi Pira-tenschiff'i almıştı. Annem de çok güzel bir yağlı boya takımı. Ama bir de mavi çok güzel kol saati vardı.

“Bu saati kim aldı?” diye merakla sordum. Güzel ninem gelip sarıldı bana. “Onu da ben aldım Merdom, sana nazar değmesin, diye mavi olanını seçtim,” demez mi?

Sevgili Yavuz, çok çok sevinmiştim. Nineme sarılıp defalarca ipek gibi yumuşak yüzünü öptüm. Hediye-sinden çok, ninemin bana hediye almasına sevinmiş-tim. Ninem için de ağacın altından kazaklar, başörtüle-ri çıktı elbet. Dayanamadım ve “Güzel ninem, ben se-nin hediyeni ağaca astım, işte şurada aç bakalım,” de-dim. Şaşırmıştı ninem, ağaca bağlı olan hediyemi açtı. İçindeki Kuran’ı Kerim’i görünce alıp her zaman yap-tığı gibi üç kere öpüp başının üstüne koydu, sonra da bana sarılıp ağlamaya başladı. Ne yapacağını şaşırmıştı, tekrar tekrar sarılıyordu.

İşte böyle sevgili Yavuz... Böylece Noel ağacının, pardon NAZAR AĞACI’nın öyküsünün sonuna gel-dik.

Ama şimdi sana bir şey soracağım. Ninem dahil he-pimizin cebinde Alman kimliği var. Bütün bu anlattık-larımdan sonra sen ne düşünüyorsun. Ben şimdi Sünnî miyim, Alevî miyim, Türk müyüm, Kürt müyüm, yoksa Alman mıyım? Ninem böyle sorduğumu görse “Allah göstermesin, tövbe tövbe,” derdi.

Mektubuma son verirken seni hasretle kucaklıyor, annenin, babanın ellerinden öpüyorum. Yeniden Mor-doğan'da buluşacağımız günü sabırsızlıkla bekliyorum.

Mert Gündoğan

DİREKLERİ OLMAYAN ÇADIRDA YAPILAN YAZ TATİLİ

Sevgili Yavuz,
Bu mektubumda da sana bizim ailenin maceralı İtalya tatilini anlatacağım.

Babamın bitpazarı merakı olmasaydı, belki de bu tatil olmayacaktı. “Bitpazarıyla İtalya tatili arasında ne ilişki olabilir?” diye düşünüyorsundur eminim. Ama öyküyü anlatınca, biraz da rastlantılara bağlı gelişen bu ilişkiyi sen de çok iyi anlayacaksın.

Benim aslan babamın garip merakları, alışkanlıkları, hobileri vardır. Bunlardan birisi de bitpazarlarında gezip cep saati toplamaktır. Sık sık bitpazarlarına beni de götürür. Bu pazarların bazıları çok büyüktür. Bu pazarlarda gezmekten genellikle hoşlanırım. Bazen de ba-

bamla saatlerce gezmekten sıkılırım. Yorulduğumuzda yiyebileceğimiz çeşit çeşit yiyecekler vardır: sosisler, pizza, makarna... Hatta bizimkiler lahmacun, börek bile satıyor bu pazarlarda. Ben en çok sosisle taze sıkılmış portakal suyunu severim.

Babam bu eski saatlere o kadar meraklıdır ki, hiç üşenmez başka şehirlerdeki bitpazarlarına da gider. Bunlardan en büyüğü sanırım Düsseldorf'da Ren Nehri kenarında açılan bitpazarıdır. Nehir kıyısındaki yolda açılan bu pazar en az bir buçuk iki kilometre uzunluğundadır. Ben bu pazarı gezmeyi çok severim. Babam tezgâhların başında cep saati ararken ben de nehirde geçen gemileri seyreder, üstündeki konteynerleri saymaya çalışırım. Bu gemilerin üstünde genellikle yüze yakın, bazen yüzden bile fazla konteyner vardır. Düşünsene, bir tek gemi yüz TIR'ın taşıdığı kadar mal taşıyor.

Bu bitpazarında kimi zaman babam saatleri, ben de gemileri seyrederken birbirimizi kaybederiz. Ama tekrar kolayca buluşuruz. Çünkü babam benim nehrin kenarındaki demir parmaklıklara tutunup, gemileri seyrettiğimi bildiği için beni bulması kolay olur.

Bu pazarda neler satıldığını anlatmaya kalksam sayfalar dolusu yazmam gerekir. Ben en iyisi benim çok ilgimi çeken şeyleri anlatayım.

Bazı çocuklar eski oyuncaklarını getirip bitpazarında satarlar. Ben en çok tahta oyuncaklar ve lego parçalarını seyrederim. Babam da cep saati dışında bulduğumuz lego parçalarını almak ister. Salt benim için değil, kendisi de istediği için bu legoları alır. Bir keresinde koca bir kova lego parçası almıştık, hem de çok ucuza. Evde de bir sürü vardı. Bu legolarla oynamayı babam benden çok sever. Evimizin bir odasını kapatıp tam iki ay her hafta sonu çalışarak içinde evleri, okulları, yolları, köprüleri, hareket eden arabaları, hatta fabrikaları olan kocaman bir şehir yaptık. Legonun motorları da vardır. Babam şehrin kenarına bir tane de yel değirmeni yaptı. Değirmenin kanatlarını ortasından motora bağladı. Böylece kanatları dönen bir değirmen de yapmış olduk.

Düsseldorf bitpazarında hani derler ya yok yoktur. En çok da kristal bardaklar, porselen tabaklar, sürahiler vardır. Babamla böyle şeyler satılan tezgâhların başında durur, seyreder ama almayız. Bir de artık kullanılmayan eski aletler makinalar satılır. Bunların ne olduğunu bilmediğim için babama sorarım. Sen kimseye söyleme ama sorduklarımın çoğunu babam da bilmiyordu. Büyüklere bilirsin, biz küçükler bir şey sorduğumuzda açıkça “bilmiyorum” demezler. “Biliyordum ama aradan çok zaman geçti, unuttum,” derler.

Bazı tezgâhlarda da yığın yığın madalyalar, başarılı olanlara verilen şiltler vardır. Bunlar eskiden sosyalist olan DDR'de (Demokratik Alman Cumhuriyeti) verilen madalyalarmış. Babam bunların satılmasına çok kızardı. “Ne biçim insanlar bunlar, insan kendi başarısı için verilen madalyayı satar mı hiç?” derdi.

Neyse ben böyle gereksiz şeyleri anlatıp senin kafanı şişirmiyeyim. Babam saatlerce dolaşıp koleksiyonunda olmayan bir cep saati bulursa, fiyatına bile bakmadan hemen alır. Ama aldığı saatin genellikle kaç yılında yapıldığını, kaç adet yapıldığını bile bilir. Eğer az sayıda üretilmiş eski bir cep saati bulursa çocuk gibi sevinir, beni öper.

“Senin de istediğin bir şey varsa alalım,” diyerek beni ödüllendirir.

Ben genellikle alacak bir şey bulamam. Almak istediğim tek şey bilgisayar oyunlarıdır. Ama bitpazarında satılanlara pek güven olmaz. Bir kez almıştık, bozuk çıktı. Zaten babam da bilgisayar oyunları ile oynamamdan pek hoşlanmıyor. “Bu tür oyunlar insanları bağımlı hale getiriyor,” diyor. Ben de babam “Bir şey de sen al,” deyince, elma şekeri veya taze şekerle kaplanmış badem alırım.

Babamın evde kocaman, kilitli bir dolabı vardır. Aldığı cep saatlerini bu dolaba yerleştirir. Sık sık çıkarır

tozlarını alır. Boş zamanlarında da yeni aldıklarının tamiri ile uğraşır. Kendisi gibi cep saati meraklılarının internette bir sitesi var. Sürekli birbirleriyle haberleşiyor, eksik olan parçaları birbirleriyle değiş tokuş ediyorlar. Babamın, inanmayacaksın ama, bir saati çalıştırmayı başardığında ayağa kalkıp sevincinden oynadığına bile tanık oldum.

Yine kaptırdım, başka şeyler anlatıyorum. Bitpazarıyla bizim İtalya yolculuğumuz arasındaki ilişkiyi anlatacaktım.

Bak nasıl oldu.

Düsseldorf'taki bitpazarında gezerken bir tezgâhın önünden geçiyorduk. Tezgâhın başındaki adam babama seslendi:

“Belki gelmezsiniz diye tezgâhın üstüne koymadım. Elimde çok ender bulunan bir cep saati var. Bende ayısından bir tane daha olduğu için bunu kıymetini bilecek birisine satmak için ayırdım. Görmek ister misiniz?”

“Elbette, elbette görmek isterim,” dedi babam. Alman tezgâhtar arkadaki bir sandıktan bir cep saati getirip babama verdi. Saate bakan babamı görecektin. Nasıl sevindi, bilemezsin. Ben babamın sevinçli olduğunu gözlerindeki ışıltıdan anlarım. Saate bakınca gözleri pırıl pırıl oldu.

“Hemen alıyorum,” dedi babam. “Çoktandır aradığım bir markaydı, çok çok teşekkür ederim.” Satıcı Alman çok az bir para istedi. Babam daha fazla vermek isteyince, “Sizin gibi bu saatin kıymetini bilen birisinin elinde olması benim için yeterli,” dedi. Adının Peter olduğunu söyleyen adam babamı çoktandır tanıyor-muş ve kendisi de cep saati kolleksiyonu yapıyormuş. Onlar koleksiyonları hakkında konuşurlarken benim canım sıkılmaya başlamıştı. Nihayet konuşmaları sona erdi. Tam gidiyorduk, Peter birden babama sordu:

“Tatile gidiyor musunuz?”

“Elbet gidiyoruz,” dedi babam. “Niye sordunuz?”
Peter:

“Elimde bir iki kez kullandığım bir çadır var. Bir ev gibidir. İçinde iki odası, önünde de mutfak olarak kullanabileceğiniz bir çıkıntısı var. Bizim evlilik sona erdiği için çadırı artık kullanmayacağım. Bir kişi için çok büyük. İlginç çekerse sana çok ucuz bir fiyata veririm.” Babam çenesini kaşımaya başladı. Düşünürken hep öyle yapar. Uzun bir süre bu kaşıma devam etti, sonunda, “Aldım gitti,” dedi. Hiçbir şey anlamamıştım. Biz tatillerde her zaman Türkiye’ye gidiyorduk. Türkiye’de hep otel veya pansiyonda kalıyorduk. Zaten çadır tatili yapıldığını hiç görmemiştim. Peter’in çadırı büyük bir torbanın içindeydi. Direkleri de ayrı bir torbanın için-

de. Bu koca torbaları arabaya kadar bu kalabalıkta taşımamız olanaksızdı. Babam bit pazarı kapandıktan sonra arabamızı getirip çadırı yüklemeye söz verdi. Peter de çadır için sadece yüz avro aldı. Babamın çadırı niye aldığını hiç anlamamıştım. Tezgahın önünden ayrılır ayrılmaz babama sordum:

“Baba, bu koca çadırı Türkiye’ye mi götüreceğiz? Götürsek bile nerede çadır kuracağız, ben Türkiye’de çadır kurulduğunu hiç görmedim.”

“Bu yaz Türkiye’ye gitmiyoruz,” dedi babam. Sonra da ekledi. “Bu yaz İtalya’da tatil yapacağız. Çadırda tatil yapmak senin için de çok büyük bir değişiklik olacak”.

Kimi zaman bitpazarında dolaşarak, kimi zamanda bir köşede oturup meyva suyu içerek zaman geçirdik. Sonunda tezgâhlar kapanmaya başladı. Babam da arabayı Peter’in tezgâhının önüne getirip çadırı arabamızın bagajına yerleştirdi. Arabamız büyük olmasına rağmen koca çadırı ve direklerini bagaja zar zor sığdırmıştık.

Eve gelince babam oflayıp puflayarak çadır torbalarını evimizin altındaki bize ait depoya indirdi.

Çadırı satın aldığımız ay Nisan. İzine gideceğimiz ay ise Temmuz. Yani tamı tamına daha üç ayımız var. Ama artık her gün evde konuşulan en önemli konu üç

haftalık İtalya tatili olmuştu. Babam önce annemi çadırda yapacağımız tatil için ikna etmeye çalıştı.

“Sevgili Fatoş, her şeyden önce çadır tatili çok ucuz. (Gerçi çadırı kurunca bu tür tatilin çok ucuz olmadığı hemen anlaşıldı.) Çadırda tatil yapacağımız için her işimizi kendimiz yapacağız ve bu da bizim için büyük bir değişiklik olacak.”

“İyi de nasıl?” diye itiraz ediyordu annem hep. “Yemeği nerede pişireceğiz, hadi pişirdik diyelim, nerede yiyeceğiz. Yesek, bulaşıkları nerede yıkayacağız. Üstelik çadırın içi toz toprak olur. Ben hayatta gitmem. Sen çok istiyorsan oğlunla git. Ben evde kalırım.”

“Sevgili Fatoş, canım karıcığım,” diye başlayan babam inadından vazgeçmiyordu. “Ben gidip baktım, çadır turizmi için her tür malzemenin satıldığı dükkânlar var. Yemek pişirmek için gaz tüplü ocaklar, lambalar. Katlanabilen masalar, sandalyeler. Hatta kamp için yapılmış özel tencereler, tabaklar bile var.”

“İyi de sevgili kocacığım,” diye itirazını sürdürüyordu annem. “Senin aşağıya koyduğun devasa çadır bile arabaya zor sığıyor. Bu kadar ıvır zıvırı nereye sığdıracaksın. Daha bunun yatağı yorganı var. Arabaya bu kadar malzemeyi sığdıramayacağımız için ben kabul etsem bile, görüyorsun ki gitmemiz olanaksız.”

Babamın pes etmeye niyeti yoktu. Zaten ben evdeki eski tartışmalardan biliyorum, eninde sonunda babamın dediği olacaktır.

“Her şeyi düşündüm, sen hiç merak etme. Şişme yatak alacağız ve bunlar çok az yer kaplayacak. Sıcak havada yorgana ihtiyacımız olmayacak. Birer uyku tulumu alırız. Hava soğuk olursa onları kullanırız. Gidip baktım bile; arabamızın üstüne büyük bir bagaj alacağım. Bu bagajlar öyle büyük ki istersen evdeki eşyaların tümünü yükleyebilirsin.”

“Abartma,” dedi annem. “Peki su, tuvalet ihtiyacımızı nasıl karşılayacağız?” Babam annemi ikna etmeyi kafasına koymuştu. Aldığı kitapçığı getirip annemin önüne koydu.

“Bak bu gezi rehberinde İtalya’daki onlarca kamp yeri hakkında bilgi var. Tümünün tuvaleti, duşu, bakkalı, hatta çoğunun içinde lokantası bile var.” Kitapçığa göz atan annem, “Hımmmm...” demekle yetindi. Babam annemi ikna etmek için her yöntemi deniyordu. “Küçük bir şişme bot bile alacağım, bir de olta takımı. Her sabah erkenden kalkıp balık tutacağım.” Babam gerçekten izne gitmeden şişme bir botla olta takımı da aldı. Ama tatillerde içki içmeyi çok sevdiği için ne erken kalkabildi, ne de birlikte balık avlayabildik.

Sonunda annem ikna olmuştı. “Tamam kabul ediyorum, ama bir şartla,” dedi. “Arabayı kamp yerine kadar ben kullanacağım.”

“O kadar yol senin için zor olmayacak mı, sevgili karıcığım?”

“Yorulursam bir park yerinde bir iki saat dinlenirim,” dedi annem. Sevgili Yavuz, arabayı niye annem kullanmak istiyor biliyor musun? Babam çok dalgın ve unutkan. Bunu bilen annem birlikte arabayla bir yere gittiğimizde babamın arabayı kullanmasını hiç istemez. Hep kendisi kullanır.

İtalya tatiline karar verildikten sonra bizim evde tek konuşulan konu bu tatil işi oldu. Çadırda tatil yapacağımızı duyan ninem tutturdu:

“Ben Merdo’mu sizinle göndermem. Yağmur yağar, fırtına çıkar çocuğu oralarda hasta edersiniz. Siz gidin, Merdom benimle kalsın. Damat, bu çadır tatili yine senin marifetin, nerden aklına gelir böyle garabet işler?” diye başladı, ardından Kürtçe, benim de anlamadığım bir şeyler mırıldanarak odasına gitti. Demiştım ya, ninem çok kızdığında hep böyle yapar.

Yalvar yakar ninemi zorla ikna edebildik. Ninemin itirazı bitti bu kez vize sorunu başladı. İsviçre Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına transit vizesini zor veriyormuş. Dedim ya, babam inatçıdır. “İsviçrelilere yal-

varacağıma biz de Avusturya üzerinden gideriz,” dedi. Ve hemen vize için başvurdu. Annem babama ne demekse hep “cık cık canlı” der. İzine gitmemize üç ay varken babamın vize işleriyle uğraşmasıyla alay ediyordu.

“Ne cık cık canlısın sevgili kocacığım, beş dakikalık vize işi için üç ay evvel başvurulur mu?” Babam unuttur, inatçıdır, ama aynı zamanda garantidir. Annem, “Telaş etme,” dedikçe babam, “Güzel Fatoş’um, ne demişler, ‘Eşğini sağlam kazığa bağla, komşunu hırsız çıkarma,’” diye karşılık veriyordu. Ama bu vize konusunda annemin “Mr Garanti” diye dalga geçtiği babam haklı çıktı. Çünkü Avusturya vizesi ve İtalya vizesini ancak bir ayda alabilmiştik.

Babamın tek derdi elbet salt vize değildi. Kamp malzemeleri satılan dükkanları tek tek dolaşıyor, nerede daha ucuz, nerede daha iyi malzeme varsa onları tesbit edip sonra teker teker gidip alıyordu. Üç ay önceden evin bir köşesine katlanır sandalyeler, masa, tüp ocağı, uyku tulumları, gazla çalışan lambalar alınıp konulmuştu. Babam elbet tüm aldığı malzemeyi evde sağlam mı değil mi diye kontrol ediyordu. Babamın huyunu bilen ninem alınan malzemeleri şaşkınlıkla seyrediyor, kendi kendine mırıldanıyordu. Şişme yatakları görünce dayanamadı:

“Damat, Allah sana akıl fikir versin. Ya bu yataklar patlarsa ne yapacaksınız?” Babamın cevabı hazırды. “Sen merak etme anacığım, bak bunlar tamir malzemeleri, patlarsa tamir edip yeniden şişireceğiz.” Küçük şişme botu gören ninem:

“Bu küçük kayığa binip denize açılacaksınız he mi?” diye sordu. Bu sorunun arkasından ciddi bir itiraz geleceğini anlayan babam:

“Sen hiç merak etme anacığım, bununla sadece suyun derin olmadığı yerlerde gezeceğiz.”

“Olsun, yine de Merdo’mu bindirmeyin, bir patlarsa denizi boylarsınız,” dedi ninem.

Babam ninemi ikna etmek için ne diller döktü bilemezsin. Gerekli kamp malzemelerinin tümü alınmıştı. Arabamızın markası Opel. Hem de dizel. Şimdi sıra arabamızın üstüne bir bagaj almaya gelmişti. Opel bayisine birlikte gittik. Babam sapasağlam, orijinal bir bagaj alıp arabanın üstüne monte etti.

“Baba, neredeyse üç ay vaktimiz var, şimdiden niye bagajı monte ettin?” diye sordum. “Bilerek şimdiden monte ettim,” dedi babam. “Gidip geldikçe yerine oturur, gevşeyen vidaları olursa belli olur. Sıkıştırır veya yenisini alırız.” Ne dersin Yavuz kardeşim, annem babama “Mr Garanti” demekle haklı değil mi?

Garantici babam evde aldığı eşyaları tek tek kontrol etti. Gaz tüpünün üstüne özel olarak aldığı tencereyi koyup içinde su kaynattı. Şişme yatakları şişirip sağlam olup olmadıklarını kontrol etti. Küçük şişme botu ise şişirip hava kaçırıp kaçırmadığını kontrol için günlerce evin bir köşesinde tuttu. Elbet bütün bu işler yapılırken annem ve ninemle kimi zaman sertleşen tartışmalar da oluyordu.

Tatil günü yaklaştığında babam elinde harita, nereye gideceğimizi, kaç kilometre gideceğimizi, kamp yerlerinin özelliklerini ve fiyatlarını teker teker incelemiş, anneme bir rapor(!) olarak sunmuştu. Raporu alan annem gülümsemiş:

“Bakalım evdeki hesap çarşıya uyacak mı?” demişti. Yola çıkacağımız gün evdeki hesabın çarşıya uymayacağı hemen belli olmuştu. Babamın hesaplarına göre sabah saat beşte yola çıkarsak, yollar sakın olacağı için hızlı yol alabilecektik.

O hepimizden önce kalkmış, arabayı yüklemeye başlamıştı bile. Ama annemin hiç acelesi yoktu. Yolda yememiz için köfte ve börekleri gecedan hazırlamıştı. Ama annem benim sigara böreğini çok sevdiğimi bildiği için, artan yufkalarla sabahleyin bir de sigara böreği yapmaya başlamıştı. Elbet elimizi silecek bezler, çö-

pümüzü atmak için torbalar da alınmıştı. Yolda yemek yiyebilmemiz için kâğıt tabaklar, plastik çatallar, termosta çay, teker teker kağıtlara sarılmış elma, armut gibi meyvalar, daha neler neler.

Babamın raporu(!) gibi annemin de yiyecekler konusunda titizliği görülmeye değerdi. Hangisi önce yenecek belliydi; börekle beraber içilecek ayran bile önceden hazırlanmıştı. Babam bir an evvel yola çıkmamız için acele ediyor, ama annemi kızdırmamak için ses çıkarmıyordu. Çok iyi biliyordu ki anneme acele etmesini söylerse, annem daha da yavaş davranacaktır. Saat beş oldu, altı oldu, yedi oldu. Babam burnundan soluyor, ama yine de ağzını açıp bir şey demiyordu. Sonunda annem hazır olduğunu söyledi ve direksiyonun başına geçti. Saat yedi buçuk olmuştu. Otobana çıktığımızda evdeki hesabın çarşıya uymadığını gördük. Hem işe gidenler, hem de tatile gidenler yüzünden yollar tıklım tıklım doluydu. Ve biz kilometrelerce gıdım gıdım ilerlemek zorunda kaldık.

Bir süre sonra yanımızdan geçen arabalar bize el sallamaya başladı. Babam da gayet sakın onlara el sallamaya başlamıştı. Ama bu el sallamalar, hatta arabayı kenara çekmemiz için işaret edenler çoğalmaya başlayınca, annem “Bizim arabada bir yanlışlık olmalı,” diye söylenerek ilk gördüğü park yerine girdi. Ve babamdan

önce arabadan inerek arabanın sağını solunu incelemeye başladı. Elbet babam da annem gibi aşağı inmiş, arabanın sağına soluna bakıyordu. Merak etmiştim, ben de inip bakmaya başladım. Bize diğer arabaların niye “tezahürat” yaptıkları hemen anlaşıldı. Garantici babamın bagajının sağından solundan ipler sarkıyordu. Durup kontrol etmesek belki de arabanın üstündeki bagaj dağılacak, eşyalar yola serpilecekti.

“Hata bende,” dedi annem. “Senin cık cık canlılığını bilerek, yaptığın işi her zaman olduğu gibi kontrol etmeliydim.” Neyse ki yanımızdan geçen arabaların uyarıları sonucu erken davranmış ve kötü bir akıbetin önüne geçmiştik. Yeniden arabamıza binip yola koyulduğumuzda tıkanıklık bittiği için üç saat kadar durmadan ilerleyebildik. Babam hem benzin almamız, hem de bir şeyler yiyebilmemiz için bir benzincide durmamızı önerdi. Aslında annemin yorulduğunu bildiği için arabayı kendisi kullanmak istiyordu. Ama benzin alıp yemek yedikten sonra, tüm ısrarına rağmen annem babamın arabayı kullanmasına izin vermedi.

Yola çıktık ama çıkar çıkmaz, solumuzdan geçen arabalar, eskisinden daha fazla “tezahürat” yapmaya başladı. El kol sallayanlar çoğalınca annem park yerini beklemeden, dörtlüleri yakıp arabayı soldaki şeritte durdurdu. Ve yine ikisi de inip arabayı incelemeye baş-

ladılar. Benim inmememe müsaade etmediler. Ben kafamı camdan çıkarmış ne olup bittiğini anlamaya çalışıyordum. Annem kızdığı zamanlar hep söylediği gibi “Sen yok musun, sen...” deyip duruyordu. Babam yine unutkanlığının kötü bir örneğini vermişti: Benzin aldıktan sonra arabanın benzin kapağını kapatmayı unutmuştu. Böyle yola çıktığımız için dolu olan depodan benzin dışarıya taşmış ve hem bizim için, hem diğer arabalar için çok tehlikeli bir durum ortaya çıkmıştı. Benzin kapağı olmadan yola çıkmamız olanaksızdı. Ama babam unutkan olsa da, kendi deyimiyle pratik zekaya sahiptir. Yolun kenarında bir ağaç parçası buldu. Onu cebinden hiç eksik etmediği çakısıyla güzelce yontup, benzin deposu için tıkaç haline getirdi.

“Bir dahaki benzinciye kadar bu tıpa bizi idare eder, orada muhakkak yedek kapak vardır,” dedi. Neyse ki annem de fazla dırdır etmeyip, daha yolun başında tatilimizin zehir olmasına neden olmadı. Başka zaman olsa sürekli söylenirdi. Gerçekten de bir süre sonra girdiğimiz benzincide bizim arabanın deposuna uygun kapak bulabildik. Sanırım babam gibi unutkan sürücüler çok olduğu için benzincilerde farklı arabaların benzin depolarının kapakları bulunuyordu. Benzin depomuzu güzelce kapattıktan sonra kazasız belasız yolumuza devam ettik.

Sevgili Yavuz, sen şimdi “Baban gerçekten bu kadar unutkan mı?” diye soruyorsundur. Artık sırası geldi. Babamın bazı unutkanlıklarını anlatsam, onu daha iyi tanırsın. En sık unuttuğu şey gözlüğüdür. Babamın gözündeki uzağı görmek için sürekli kullandığı bir gözlüğü vardır. Ama kitap okumak, yazı yazmak içinse ayrı bir gözlük kullanır. Babam uzak gözlüğünü çıkarınca kitabı veya gazeteyi burnunun dibine sokarak okuyabiliyor. Her seferinde gözlük değiştirmek istemediği için uzak gözlüğünü başının üstüne kaldırıp kitap veya gazetesini okur. Ama okuması bitince de evde fır fır dolaşıp kafasındaki gözlüğü arar. Evde ben olursam kendisine yardımcı olur, kafasındaki gözlüğü bulup(!) kendisine veririm.

En sık yaptığı unutkanlıklarından bir diğeri de çaydanlıkla ilgili olandır. Çay içmeyi çok sever babam. Ama çayı az demler ve bir kere içer. Canı isterse tekrar demler. Nerden okudu veya duydu ise, “Çay uzun süre çaydanlıkta kalırsa artık çayın zehiri içilir,” der. Ama çay demleyen babam sık sık üstteki küçük demliğin kapağını alttaki büyük çaydanlığa kapatmak ister. Elbet kapak küçük olduğu için çaydanlığın içine düşer. Ve onu çıkarmak için kaynamış suyu dökmek zorunda kalır. Bunlar babamın “günlük” diyebileceğim unutkanlıklarıdır. Ama istersen, onun artık dillere destan

olmuş en büyük unutkanlığını anlatayım. Bu unutkanlığı sırasında ben henüz dünyada yokmuşum. Ama o kadar çok anlatıldı ki, ben de yaşamış gibi bu unutkanlık öyküsünü artık ezberledim.

Annem bana hamile iken babamla birlikte yüzme havuzuna giderler. Ama annem belki mikrop kaparım korkusuyla son anda havuza girmekten vazgeçer ve yüzme havuzunun üstündeki kafeteryada babamı beklemeye karar verir. Babam yüzdükten sonra duşunu alır ve giyinmeye başlar. Öykünün bundan sonraki bölümünü babam defalarca anlattığı için istersen onun ağzından aktarayım.

“Duşumu alıp kurulandıktan sonra elbiselerimi giymek için giyinme kabinlerinin olduğu bölüme gittim. Bir yandan giyiniyor, bir yandan düşünüyorum: ‘Ben birşey unuttum ama ne?’ Sürekli düşündüğüm halde ne unuttuğumu bir türlü bulamadım. Sonra çantamı aldım. Arabaya gittim. Kafam hep ne unuttuğumla meşgul, ‘Bir şey unuttum ama ne?’ Arabayla eve gelirken hâlâ ne unuttuğumu bulmaya çalışıyordum. Sonunda arabayı park edip eve geldim. Tam anahtarı kapının kilidine soktum, çevireceğim, aklım başıma geldi. Ne unuttuğumu bulmuştum. Hanımı, karnında bebeğiyle Fatoş’umu kafeteryada unutmuştum.

Hemen geri dönüp yukarı çıktım. Fatoş ayakta beni bekliyordu. Elbet kendisini unuttuğumu anlamıştı. Her zamanki gibi, ‘Sen yok musun, sen...’ diye tatlı tatlı gülüyordu sadece.”

Neyse ki babamın yeni bir unutkanlığı olmadan Avusturya’ya kadar geldik. Babamın hesaplarına göre gece İtalya’da olacaktık. Ama evdeki hesap çarşıya uymamıştı. Biz Avusturya’ya geldiğimizde zaten gece olmuştu, arabada ara sıra atıştırmamıza rağmen babam, “Burada yapılan tavuk çok güzeldir, hadi inin size tavuk ısmarlayacağım,” dedi. Annem, “Bu saatte tavuk mu yenir?” diye itiraz etse de bizle birlikte restorana geldi. Gerçekten buranın tavuğu hiçbir yerde yemediğim kadar güzel, çıtır çıtırdı. Arabayla daha fazla yol almak annem için tehlikeli olacaktı. Bu nedenle arabada uyuduk.

Sabah gözlerimi açtığımda hayretler içinde kaldım. Gece geldiğimiz için çevremi görmemiştim. Ama yüzümü yıkamak için dışarı çıkınca çok güzel bir park yerinde kaldığımızı anladım. Dağlık tepelik bir yerdedik, her taraf yemyeşildi. Ama nasıl anlatsam, bildiğimiz yeşil değil, çok koyu yeşildi her bir yan. Ağaçlar, otlar bile değişikti. Üstelik yaz olmasına rağmen hava çok serindi. Buz gibi suyla elimizi yüzümüzü yıkayıp,

çaylarımızı içtikten sonra yine yola koyulduk. Geçtiğimiz yerler hep çok güzeldi. En hoşuma giden şey de evlerin balkonlarından aşağıya sarkan renk renk çiçeklerdi.

Nihayet İtalya'ya gelmiştik. Sınırdaki polisler arabamın içine şöyle bir bakıp, "Geçin" dediler. Oysa babam günlerce uğraşıp aldığımız vizeleri göstermek istiyordu. "Madem sormayacaksınız, vize almamız için niye bize cehennem azabı çektirdiniz be adamlar," diye kendi kendine söylenip durdu.

Babam elinde harita anneme gideceğimiz yolu tarif ediyordu. Otobandan çıktıktan sonra çok hızlı gidemiyorduk. Aslında yavaş gitmemiz benim hoşuma gidiyordu. Çünkü gördüklerim Almanya'dan çok farklı ve çok daha güzeldi. Balkonlarında rengârenk çiçekler olan küçük evler, dereler. Almanya'da olmayan, ne olduğunu bilmediğim ağaçlar, çiçekler vardı yol boyunca. Sık sık köylerin içinden geçiyorduk.

Yol kenarındaki kahvelerde Türkiye'de olduğu gibi daha çok ihtiyarlar vardı oturmuş çay-kahve içiyorlardı. Bir kahvenin önünde çardak vardı. Babam durup birer kahve içmeyi önerdi. Annem de hemen kabul etti. Arabamızı kenara çekip çardağın altına oturduk. Kahvedekiler bize bakıyordu. Babam kendilerine kahve, bana da gazoz söyledi. Elbet dillerini bilmediği için el

kol işaretleriyle ne istediğini anlattı. Türk olduğumuzu söyleyince, “Ooo Türko, Türko,” diye nedense babamın bıyıklarını gösteriyorlardı. Babamın bıyıkları da doğrusu gür ve uzundur.

Siparişlerimizi getiren şişman kahve sahibi, boyuna “Mancari, mancarı,” diyordu. Babam da annem de ne demek istediğini anlamamıştı. Ama sınıfımızdaki İtalyan arkadaşımın ben “mancarı”nin yemek olduğunu öğrenmiştim. Çünkü şişman olan sınıf arkadaşımızın bize öğrettiği üç beş İtalyanca sözcükten ilki “mancarı” idi. Ben “no, no” diyerek yemek istemediğimizi anlatmaya çalıştım. Babam “Ne ‘no’su oğlum, ne diyor ki bu adam, sen ne anladın ki ‘no’ diyorsun?” diye sordu. “Mancari”nin “yemek” olduğunu söyledim. Sözcüğü kendi kendisine yenileyen babam böylece ilk İtalyanca sözcüğü de öğrenmiş oldu.

Annemle babam kahvelerini, bende meyvalı gazozumu içtikten sonra yine yola koyulduk. Babam elindeki haritayla anneme rehberlik ediyordu. Gideceğimiz sahil kasabasının neresi olduğuna çoktan karar vermişti. İş arkadaşlarından birisi Adriyatik sahilinde Viesta isimli bir kasabayı önermiş. Hem doğası güzel, hem de sadece İtalyanların kamp yaptığı küçük ve ucuz bir kasaba imiş. Ama bu kasabaya gitmek için en az üç yüz dört yüz kilometre daha yol kat etmemiz gerekiyordu.

Babam çok ısrar etmesine rağmen annem babamın arabayı sürmesine izin vermiyordu. İki üç kez daha mola verdikten sonra nihayet Viesta'ya ulaşabilmiştik.

Kasaba denizin üstündeki bir tepede kurulmuştu. Yukardan görünen deniz pırıl pırıldı. Manzarayı gören annem:

“Bu kadar yol teptiğimize doğrusu değdi, gerçekten çok doğal ve güzel bir yermiş,” dedi. Babam hiç vakit kaybetmekten yana değildi. Aşağıda, sahilde birçok kamp olduğunu, bir an evvel birisini seçmek için sahile inmemiz gerektiğini söyledi.

Aşağıya inen dar, bir sürü virajı olan bir yol vardı. Arabayı hâlâ annem kullanıyordu. Kıvrıla kıvrıla, yavaşça sahile kadar indik. Sahilde birçok çadırlı kamp yeri vardı. Sırayla bu kampları dolaşmaya başladık. Arabayı kampın dışında park ediyor, içine girip denize nereden girildiğini, nereye çadır kurulacağına bakıyorduk. Elbet babam elinde bir hesap makinası, bu çadır kampının bir günlüğünün bize kaç mal olacağını hesap ediyordu hep. Sonunda benim de çok hoşuma giden, bol ağaçlı, bir yakasında plajı bir yakasında kayalardan denize girilebilen bir kamp yeri bulduk. İçinde duş yapma yerleri, bakkalı, hatta yiyeceklerimizi içecek-

lerimizi koyabileceğimiz, ortak kullanılan büyük bir buzdolabı bile vardı.

Çadırımızı kuracak bir yer aramaya başladık. Ağaçların arasında büyük bir alan boştu. Bir tarafımızda büyük, adeta ev gibi çadır kurmuş bir İtalyan aile vardı. Arabamızı yanaştırdık. Ben ve annem eşyalarımızı indirmeye başladık. Ama babam engel oldu.

“Önce çadırı kuralım, sonra eşyalarımızı indiririz, ortalık karman çorman olmasın,” dedi. Küçük bir münakaşadan sonra babamın dediğini yapmaya karar verdik.

Babam bitpazarından aldığımız o devasa çadırı bagajdan çıkardı. İtalya’ya gelmeden önce büyük bir kırık alanda, çağırdığı bir arkadaşının yardımıyla çadırı kurup sökerek denemişti. Çadırı çıkardığını gören komşumuz İtalyanlardan iki erkek yanımıza gelerek yardım etmek istediklerini el kol işaretleriyle anlattılar. Severe kabul etti babam. Çadırın direkleri ayrı bir büyük torbadaydı. Babam bu torbayı getirmek için tekrar arabanın bagajına gitti. Fakat o da ne?

Babam deli gibi bagajı alt üst ediyordu. Ama direklerin olduğu ikinci torbayı bulamıyordu. Çadır torbası kadar büyük olmasa da, direklerin olduğu torba da büyüktü. Bagajda veya arabanın içinde bir köşeye sıkışmış

olması olanaksızdı. Aramaya annem, hatta ben de katıldım. Yoktu torba.

Annem her zamanki gibi:

“Sen yok musun sen, torbayı unuttun değil mi?” dedi. Babam “Unuttum,” demedi.

“Senin kuru köftelerin yüzünden, direkler evin koridorunda kaldı,” dedi. Ne annem, ne de ben kuru köftelerle çadır direklerinin unutulması arasındaki bağı çözememiştik. Ama babam ısrarlıydı. “Senin kuru köftelerini beklerken sinirlerim bozuldu, direkleri unutturdun bana,” diyordu. Her zamanki gibi, unutmasının bir bahanesi vardı. Dikkat ettiysen, “Unuttum,” demiyor, kabahati anneme yıkıp “Unutturdun,” diyordu.

Annemle babamın tartışıklarını gören, ama hiçbir şey anlamayan İtalyanlar:

“Probleme...” diye başlayan ama sonrakileri anlamadığımız bir sürü sözcük sıraladılar. Babam Türkçe, Almanca, daha çok da vücut diliyle konuşarak çadırın direklerini unuttuğunu anlatmayı başardı. Görecektin, tam bir sessiz tiyatro oyunuydu.

O da konuşmasına “Probleme, granda probleme,” diye başladı. Onların çadırlarının direklerini gösterip. Bizimki evde kaldı, diye ev işaretleri falan yaptı. İtalyanlar bir yandan kendi aralarında gülüyor, bir yandan

da durmadan konuşuyorlardı. Sonra “Momento sinyora,” deyip yanımızdan ayrıldılar.

Annem:

“Anlaşılan bizim çadır izini yattı. Bir iki gün bir otelde kalıp, dinlenip evimize gidelim,” diye tutturdu. Babam ise, dedim ya, inatçıdır:

“Dur hele hanım, muhakkak bir yolunu bulacağız,” diyordu.

Biraz sonra komşumuz İtalyanların yanlarında başka İtalyanlar ve ellerinde bir sürü tahta, demir direkler, sı-rıklar, urganlarla geldiler. Bir iki saat uğraştıktan sonra çadırı kurmayı başardılar. Kamptaki çoluk çocuk bir sürü insan bizim çadırın etrafına toplanmış, tiyatro sey-reder gibi bizim çadırın kuruluşunu seyrediyorlardı. Çadırın başarıyla kurulduğunu görünce de çevremizde bir alkış tufanı koptu.

Sonunda annemin inadı da kırılmış, bu ilginç çadırda tatil yapmayı kabul etmişti.

İyi ki de gelmişiz, iyi ki de çadır kampı yapmışız. Her ne kadar ara sıra çadırın, derme çatma direklerinden biri yıkılıyor, ağaçlara bağladığımız ipler gevşiyorsa da babam ve komşularımız hemen tamir ediyordu. Bizim çadır kampta çok meşhur olmuştu; kampa ilk gelenler muhakkak çadırımızın önüne geliyor, tarihi bir eseri seyreder gibi bizim çadırımızı seyrediyordu.

İnanır mısın, İtalyanlar da aynı bizim gibi. Hemen birbirimizle kaynaştık. Kamptaki çocuklarla birbirimizin dilini bilmediğimiz halde ikinci gün birlikte oyun oynamaya başladık. El kol işaretleri yardımıyla; Türkçe, Almanca, İtalyanca sözcükleri araya sokarak sohbet bile ediyorduk. Onların oynadığı oyunlar da bizim Almanya'da oynadığımız veya seninle Türkiye'de oynadığımız oyunların aynısıydı. İtalyan arkadaşlarım “yakan top” oynamayı bilmiyorlardı. Bu oyunu da onlara ben öğrettim. Artık birlikte yüzüyor, birlikte yemek yiyor, birlikte oynuyorduk. İtalyanca birçok sözcük öğrenmiştim.

İtalyan komşularımız kendi evlerinde yaptıkları sosislerden, hatta şaraplardan babama ikram ediyorlardı. Annem tutturdu:

“Hep komşular ikram ediyor. Ben de yemek yapıp onları çağıracağım.”

Karnıyarıkla yaprak sarma yapmaya karar vermişti. Babam, “Patlıcanı, kıymayı buluruz da, yaprağı nereden bulacağız; hem bulsak da İtalyanlar hiç bilmedikleri bu garip yemekleri yerler mi?” diye annemi bu kararından vazgeçirmeye çalışıyordu. Annem yaprağı çoktan bulmuştu bile. Gelirken yolun kenarında gördüğümüz üzüm bağlarına girip yeterince yaprak toplamıştı.

Yemekleri yapıp İtalyan komşularımızı çağırdı. Hiç görmedikleri bu yemekler bizim komşuların öyle hoşuna gitti ki, “Buena, buena” diye ağızlarını şapırdatarak yediler. En çok da yaprak dolmasına hayret etmişlerdi. O akşam onların çadırından çeşit çeşit peynirler geldi, şarabın yanı sıra grappa dedikleri sert bir içki getirmişlerdi. Babam şarabın üstüne bu içkiden de içince zilzurna sarhoş oldu. Komiklikler yapıp biz çocukları çok güldürdü.

Annemin davetinden sonra artık her gün birlikte yiyip içiyorduk. Antoni’nin küçük bir de kayığı vardı. Kimi sabahları erken kalkıp balık tutmaya gidiyordu. Birkaç kez babamla beni de götürdü ama saatlerce uğraştığımız halde bir iki küçük balığın dışında hiçbir balık tutamadık.

Benim için de, annemle babam için de çok güzel bir tatil oldu. “Direksiz” çadırımızı sökerken komşularımız yine yardımcı oldu. Adres değiş tokuşu yapıldı.

Geri dönerken babam:

“Gördün mü Fatoş, unutkanlığım sonunda bir işe yaradı. Çadırın direklerini unutmasaydım İtalyanlarla bu kadar iyi ahabap olamaz, böyle güzel bir tatil de yapamazdık,” diyordu.

Atilla Keskin

Noel Ağacı

Sevgili Yavuz,

Geçen yaz Mordoğan'da ne kadar güzel bir tatil geçirdik, değil mi? Siz gelinceye kadar benim için tatil çok sıkıcıydı. Pansiyondan denize, denizden pansiyona çok canım sıkılıyordu.

Ama sen geldikten sonra artık hiç sıkılmamıştım. Beraberce denize giriyor, oyunlar oynuyorduk. Anımsıyor muydun bir keresinde babanın verdiği olta ile koca bir balık tuttuk da, babam bizim tuttuğumuza inanmamıştı. Denize hava atmak için balıkçıdan almışsındır," diye

Ayrılırken "Bana hep mektup yaz," diyordun. Ben de ne getirip yazıyorum. Ama uzun bir mektup, olamaz mıydı?"

Sana Noel ağacıyla ilgili başımdan geçenleri yazıyorum.

9+

*dipnot
yayınları

Selânik Caddesi 82/24 Kızılay - Ankara
Tel: (0 312) 419 29 32 • Faks: (0 312) 419 25 32
dipnotkitabevi@yahoo.com • www.dipnotkitap.com

ISBN: 978-605-441282-2

